

14

16

36

42

Vsebina

UVODNIK	3	MED UBOGIMI	24
BOŽJA BESEDA	4	Br. Daniele in služenje v menzi za uboge	
OB IZVIRU	5	MOZAIK	25
Ko je Bog začel ustvarjati		Iz FRANČIŠKOVIH REVIJ	33
OB SVETEM PISMU	6	MOLITVENA NAVEZA	34
V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo (1 Mz 1,1)		Mladi in od Gospoda poklicani ...	
TEMA: UMETNOST	7	DELAVNICE MOLITVE IN ŽIVLJENJA	36
Umetnost		Slavljenje	
FO IN FRAMA	9	BRAT KAPUCIN	38
Kapitelj FRAME 2019		Brat Jude McKenna – »Brat Judo«	
BOŽJE STVARSTVO OKROG NAS	10	Iz KAPUCINSKEGA SVETA	40
Ratitovec (1667 m)		NOVI SVETNIKI	42
ZNAMENJE ČASA	12	John Henry Newman	
Le čevlje sodi naj kopitar		KNJIGA	43
POKLICAL SI ME	13	Skrivne vatikanske fotografije	
Sprva težko, pa Bog daje vedno novo moč		FILM	44
FRANČIŠEK IN KLARA VABITA	15	Stuber - Divja vožnja	
Ali Frančišek ni maral umetnosti?		OBVESTILA	45
INTERVJU: GREGOR ČUŠIN	16	ALI VEŠ ...	46
Znotraj humorja so zapisane velike stvari		UJETO V OBJEKTIV	47
Iz FRANCIJE	23		
Romanska cerkev			

Frančiškov prijatelj • XXV/4 (214) • 2019

Izhaja štirikrat na leto med šolskim letom • izdajajo bratje kapucini ter asiški romarji • urednik: br. Vlado Kolenko
pomočnica urednika: Fani Pečar • naslov uredništva: Frančiškov prijatelj, Mekinčeva 3, 1119 Ljubljana • elektronska pošta:
franciskov.prijatelj@rkc.si • revija se vzdržuje s prostovoljnimi prispevki • grafična priprava: Salve, d.o.o., Ljubljana.

Umetnost in življenje

Spomini mi sežejo v otroštvo, ko sem začel igrati klavir. Za današnji čas nepredstavljivo, da bi otrok šel sam na avtobus in se odpeljal 25 km daleč stran, da bi tam preživel manj kot eno uro. Bilo pa je zelo lepo, mogoče tudi zato, ker ni bilo posebej teorije. Iz papirja so se mi odstirale note, ena za drugo. Kosi papirja, ki sami ne spregovorijo, dokler jih ne poustvari nekdo drug. Ima sploh smisel, ko pa se v eni uri naredi tako malo? Korak za korakom, vedno več in globlje. Kot da bi odpiral knjigo, list za listom. Šola vztrajnosti in potrpežljivosti. Še več je bilo čudenja, kaj vse je Stvarnik položil v človeka, ki lahko sklada tako lepe in zahtevne skladbe. Od kod vse to, sem se spraševal in se sprašujem še danes. Podobno je z vsem, kar človek ustvarja in počne. Od kuhinje do šivanja, od pisanja do slikanja. Kako lepo je, ko človek odkrije svoj talent in se zaveda, da s tem sodeluje s Stvarnikom. Vse to bogati njega in druge.

Življenje je umetnost. Umetnost je biti zbran v hrupu velemesta, kjer je kot mravljišče – vsak ima točno določen cilj, kamor želi čim prej priti in se nima časa ozirati na drugega. Umetnost pa je v današnjem času biti tudi sam, v tihoti in prisluškovati temu, kar nam je podaril Stvarnik. Ta druga stvar je še težja od prve. Čutimo, kako nam je vsem potrebna. Rečemo, da je umetnost prenašati drug drugega in živeti v miru in ljubezni. Ker to ni več samo po sebi umevno in se moramo še kako truditi, da to zmoremo.

Večinoma umetniki v času svojega življenja niso bili razumljeni ali poznani. Mogoče so bili preveč drugačni ali pa preveč poznani. Pa so si ljudje mislili približno takole: »Ali ni to

Jezus, Jožefov sin? Njegovega očeta in mater poznamo. Kako more zdaj govoriti: »Iz nebes sem prišel.«

Tudi o Frančišku so mislili podobno, saj so videli samo zunanost in preteklost, ne pa toliko dotika Boga, ki se je zgodil v njem. In s podobnimi očmi velikokrat gledamo tudi mi, ker je v nas premalo vere, da zmore Božji umetnik storiti v srcih ljudi kar zmore in hoče. In še vedno ustvarja čudovite reči prav v vsakem človeku. Le odpreti moramo oči, jih videti in si vzeti čas za to.

Narava, glasba, slika, gledališče, duhovna srečanja in še mnogo drugega nas v tej številki Frančiškovega prijatelja vabijo, da odkrivamo, kako tudi danes Bog ustvarja v življenju posameznika in skupnosti. Vsak, ki to deli, bogati vse nas. Vse to nas spodbuja, da smo vsi umetniki, vsak na svoj način, ki pa je nepogrešljiv v pisanem mozaiku življenja.

Ob čudoviti umetnosti jaslic, ki nas spremljajo in kažejo, kako se je Bog sklonil k nam, ljudem, vam želim, da bi bili hvaležni za vse, kar nam Bog podarja.

br. Vlado Kolenko

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, tema se je razprostirala nad globinami in duh Božji je vel nad vodami Bog je rekel: »Bodi svetloba!« In nastala je svetloba. Bog je videl, da je svetloba dobra. In Bog je ločil svetlobo od teme. In Bog je svetlobo imenoval dan, temo pa je imenoval noč. In bil je večer in bilo je jutro, prvi dan. Bog je rekel: »Bodi obok sredi vodá in naj loči vode od vodá!« In Bog je naredil obok in ločil vode, ki so bile pod obokom, od vodá nad obokom. Zgodilo se je tako. Bog je obok imenoval nebo. In bil je večer in bilo je jutro, drugi dan. Bog je rekel: »Vode pod nebom naj se zberejo na en kraj in prikaže naj se kopno!« Zgodilo se je tako. Bog je kopno imenoval zemljo, zbrane vode pa je imenoval morje. Bog je videl, da je dobro. Nato je Bog rekel: »Zemlja naj požene zelenje, rastlinje, ki daje seme, in drevje, ki na zemlji rodi sadje s semenom po svoji vrsti!« Zgodilo se je tako. Zemlja je pognala zelenje, rastlinje, ki daje seme, in drevje, ki rodi na zemlji sadje s semenom po svoji vrsti. Bog je videl, da je dobro. In bil je večer in bilo je jutro, tretji dan.

Ko je Bog začel ustvarjati

Umetnik sem. Ustvarjalec. Dolgo časa sem potreboval, da sem si to priznal. Kot umetnika me je velikokrat, pa še zdaj me, doletelo, da sem moral zagovarjati bolj ali manj (ne)razumljeno umetnost, zato sem se bolj imel za slikarja – umetniki so na slabem glasu. Ampak sem se sprijaznil. Saj ne pravim, da je vse, kar umetnik dela, že umetnost. Velikokrat pa s(m) o umetniki le deležni prehitre (in krivične) sodbe, češ, saj kaj takega bi pa tudi jaz znal.

Dva tisoč ne vem katerega leta smo šli br. Miro, br. Jurij in spodaj podpisani v Prago na evropsko taizéjsko srečanje mladih. Nihče od nas ni bil pretirano domač z dotično obliko molitve, zato smo si hitro poiskali dodatne zaposlitve. Vzhičenja polni smo zagrabili za prostovoljno službo čiščenja sanitarij – vsaj tako nam je bilo obljubljeno – čeravno smo na koncu v glavnem pred vhodom v molitvene dvorane držali napise »Cisza«, »Stille« in »Silence« ter ob dveh priložnostih razdeljevali sendviče in napolitanke drugim prostovoljcem. Navkljub polni zaposlitvi smo si vseeno še lahko privoščili obisk centra mesta in ob neki priliki tudi delavnice – mene je pritegnila ena z naslovom vera in umetnost, ali nekaj podobnega. V stari kinodvorani se nas je zbralo enih pet ducatov ljubiteljev umetnosti, na odru pa dva Nemca in Čeh. Z nekim zanosom so opisovali dolgoletni projekt v cerkvi sv. Nikolaja v samem centru mesta, kjer so vsako leto v postnem času gostili koga od uveljavljenih sodobnih umetnikov, da je obogatil liturgično izkušnjo redkih vernikov in mnogih turistov. Enkrat je na vrsto prišel neki Korejec mlade generacije konceptualnih vizualistov, ki

pa ni vedel kaj je cerkev. Ko so mu razložili, da gre za prostor, kjer se objaha bogoslužje: »Where the holy mass is celebrated« (kjer se db. praznuje sveta maša), je pod strop kupole med glavno in prečno ladjo obesil celotno pisanih balonov. Absurdno kolikor je vse skupaj zgledalo, je fant (morda je razumel samo besedo celebration) zadel v srce naše uboge na pol crknjene evropske Cerkve, kjer se zdolgočasenih obrazov po na pol praznih cerkvah obupano oziramo po obrazih, ki jih ni, pa bi morali biti, namesto da bi se zazrli v Obraz, ki nas ljubi in nas je vesel, da smo prišli. Kaj smo res pozabili, da je maša praznovanje in nas mora Gospod po tem umetniku spominjati na bistveno krščansko veselje? Verjemite mi, da včasih Bog uporabi tudi ljudi brez vednosti in nekaj korajže, ko nam hoče povedati po kaj smo prišli.

Bog ljubi umetnost, ker je tudi sam umetnik. Prvi stavek Svetega pisma nam to razodeva. In umetniki s(m)o čudni ptiči, sprijaznite se, in tudi Bog je čuden. Ampak dejstvo je, da ustvarja. Svet se bo v teh dneh pred Božičem zelo trudil pričarati veselje, ampak pravo veselje je vedno le posledica odnosa z Njim, ki prihaja kot nebogljen otrok. Pustimo se mu presenetiti. Naj nas nagovori tam, kjer ne pričakujemo. Morda celo po kakšnem umetniku.

br. Luka Modic

V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo (1 Mz 1,1)

Umetnost - dejavnost, katere namen je ustvarjanje, oblikovanje del estetske vrednosti, tudi spretnost, znanje, velika sposobnost delati to. Tako v SSKJ. Atributi, ki jih brez težav pripisem Bogu. V prvi vrstici prve Mojzesove knjige je Bog prikazan kot ustvarjalen, ima spretnost, očitno znanje, veliko, res veliko sposobnost oblikovati nekaj, kar ima neprecenljivo estetsko vrednost – lepoto. Samo s pogledom zdrsnem čez črte okolice in se mi njegovo umetniško delo prikaže v vsej svoji lepoti. Vendar umetnost ni samo to, kar vidijo moje uči. Je tudi to, kar slišijo moja ušesa, kar začuti moja koža, kar zavonja moj nos. Šumenje vetra med borovimi vejami, ki zasanjano šepeta mojim mislim, topel žarek sonca, ki me poboža po obrazu, razprt pomarančni cvet, ki me omamlja in priteguje v svojo bližino. Kamorkoli se obrnem, povsod je pečat Njegove nedoumljive ljubezni. Tako preprosto naravno in vendarle prečudovito: list, ki počasi vijuga proti tlom, dežna kaplja, ujeta v pregib travne bilke, odsev neba v očesu vode ...

Umetnost – umetno, kar ni naravno. Človek poustvarja nekaj naravnega, kar že obstaja. Morda. Kaj pa njegova ustvarjalna žilica, ki mu je položena v zibelko. To že ni umetno. Je dano od Boga. Mislim, da umetnik res nekaj poustvari, vendar vedno doda svoj pečat, svoje bistvo. Tudi ko nekdo zaigra melodijo, katere skladatelj je kdo drug, ji doda svojo osebno noto v izvedbi. Torej je tudi vsakršno poustvarjanje z osebnim angažmajem nekaj naravnega, svojstvenega, posebnega.

Človek je umetnik, ker je to vanj položeno. Od babilonskega stolpa naprej. To je pravzaprav zelo visoka umetnina, ki lahko ponazarja tudi umetnikovo samovšečnost, nehvaležnost do

daru, ki mu je bil dan, ponazarja lahko umetnikovo megalomanstvo.

Umetnost – v ožjem smislu gre prav gotovo za ustvarjanje nekaj lepega. Višek je lepota stvaritve. To poudarjam, ker sem včasih zgrožena nad tem, kaj vse danes poimenujemo umetnost. Imam občutek, da se velikokrat z visokoletečimi besedami, razlagami zavija v prefinjen paket nekaj, kar zbudi v ljudeh odpor, gnus, zgražanje. Razumem željo umetnika, da morda pokaže tisto najbolj nizkotno, grobo stran človeka, vendar je človek v samem bistvu lep, ker ga je ustvaril Bog. Morda bi bilo dobro poudariti to lepoto, ker se potem lahko človek v tem zrcali. P/ostaja lep in njegova dejanja prav tako.

Umetnost – v drugotnem pomenu pa pomeni višek ustvarjalnosti, na katerem koli področju. Pa čeprav si morda umetnik v bežanju pred odgovornostjo, kot prerok Jona na primer – no, malce za šalo, ampak v resnici je to umetnost izpopolnil do potankosti, a kaj ko je igral z neenakovrednim nasprotnikom.

V Svetem pismu imamo pravzaprav kar nekaj umetnikov. Kralj David, glasbeni umetnik, da je celo zli duh Savla pustil pri miru, ko je v melodijo vložil svoje srce. Njegov sin Salomon, umetnik lepe besede, Visoka pesem sodi v vrh svetovnega antičnega leposlovja. Tudi preroki so nekakšni umetniki, umetniki retorike, večji prepričevalnega govora. Seveda ne bi bili tako uspešni, če ne bi bil v ozadju Bog. Jožef – mojster tesar, ki je vse svoje znanje o lesu in rezbarjenju ter oblikovanju le-tega prenesel na Jezusa.

Jezus – umetnik v oblikovanju človeškega srca.

Bog je videl, da je dobro.

Lea Bric

Umetnost

„Umetnost je laž, ki nas prisili, da spoznamo resnico.“ (Pablo Picasso)

Kdaj si nazadnje prebral dobro knjigo? Se ustavil ob lepi sliki? Prisluhnil kakšnemu glasbenemu delu? Ali pa sam kaj naslikal, napisal, skomponiral? In se ob vsem tem zavedal, da se nahajaš v polju umetnosti?

Kaj sploh je umetnost?

Narava ustvarja naravno lepe stvari: sončni zahod, morje, jezero, gore ... Medtem, ko človek ustvarja umetne stvari. Tako z besedo umetnost razumemo vse tiste dejavnosti, ki niso neposredno povezane s preživetjem in razmnoževanjem ter jih ne opredelimo kot znanost. Preko umetniških del človek po navadi izraža svoja čustva in svoje dojemanje okolice, odnos do sveta.

Z umetnostjo je tesno povezan pojem lepote, vendar teh dveh pojmov ne smemo enačiti. Lepota je lahko le ena od sestavin umetnosti, to pa ni nujno, saj marsikatera umetniška ustvaritev na pogled ni lepa.

Umetnost se obrača k sedanjosti in izraža odnos do svojega časa, obrača se tudi v preteklost in uporablja zgodovinske ideje, hkrati pa zre v prihodnost in razmišlja o človekovi usodi v času, ki šele prihaja.

Malo zgodovine

Prvinska umetnost (in sicer likovna umetnost, kamnita slika) se je pojavila skupaj z človekom v obdobju srednjega paleolitika. Prvi predmeti, ki jih je mogoče identificirati z umetnostjo kot tako, so se pojavili v zgornjem paleolitiku. Najstarejša umetniška dela, na primer ogrlice iz školjk, segajo v 75 tisoč let pred našim štetjem.

V kamni dobi so bili prvinski rituali, glasba, ples in dekoracija imenovani umetnost. Na splošno sodobna umetnost izvira iz starih ritualov, tradicij, iger, ki so bile posledica mitoloških in magičnih idej in prepričanj.

Egiptovska umetnost je služila čaščenju faraonskih rodbin in ker so bili vladarji ob enem bogovi večnosti, je moralo takšno biti tudi njihovo posmrtno bivališče – to idejo izražajo egipčanske piramide in druge monumentalne zgradbe; kipi vladarjev so v bistvu uradni portreti; slikarji so človeka narisali tako, da so oko prikazali od spredaj, glavo v profilu, ramena tudi od spredaj, noge pa od strani – pri tem je zanimivo, da so pri obračanju uporabili kot 90°.

Prva povsem humanistična (obrnjena k človeku) umetnost je bila grška/antična, tudi božanske in verske vsebine je obravnavala kot človeške; zelo pomembno je bilo proučevanje in določanje idealnih razmerij in sorazmerij figur in arhitekturnih elementov; z umetnostjo so se ukvarjali mnogi grški filozofi.

Grčijo so osvajali Rimljani, bodoči gospodarji Sredozemlja, ki sami niso imeli posebnega daru za umetnost, zato so se obrnili na grške arhitekto in kiparje – z njihovo pomočjo in s svojim smislom za gradbeništvo so razvili bogato stavbarstvo.

S krščanstvom je umetnost sprejela humanistično idejo o Bogu, ki se je učlovečil; nastala je bogata krščanska ikonografija; z razpadom rimskega imperija na Vzhodni in Zahodni del, se je začelo cepiti tudi krščanstvo, ki pa je še vedno usmerjalo umetnost v srednjem veku. Tako je bilo vse do prihoda gotike, ki se je začela v 12. stoletju in trajala do 15. stoletja ter je pomenila preboj meščanstva. Vpliv slednjega najdemo v veliki meri tudi v umetnosti 19. stoletja, ki je velikokrat pod vtisom dogodkov tistega časa.

V 20. stoletju so mojstri iskali nove vizualne možnosti in standarde lepote. Zaradi vedno večje globalizacije so se kulture začele prepletati in vplivati druga na drugo. Na primer, impresionisti so bili navdihnjeni z japonskimi grafikami, indijska umetnost je pomembno vplivala na delo Picassa. V drugi polovici 20. stoletja je na razvoj različnih umetniških področij vplival modernizem, z neusmiljenim idealističnim iskanjem resnice in togimi normami. Obdobje moderne umetnosti je nastalo, ko je bilo odločeno, da so vrednosti relativne.

Vrste in vloga umetnosti

Enotne delitve na različne panoge umetnosti ni, različne definicije uporabljajo različne kriterije, npr. ali je umetnost vizualna ali ne, ali posnema resničnost ali je ne ... Tako umetnost glede na uporabljena sredstva delimo na literaturo, glasbo, ples, slikarstvo, arhitekturo, kiparstvo, gledališče, cirkus, kino/film in fotografijo. Nekateri dodajajo še obrtno umetnost.

Sicer pa je umetnost lahko:

- Sredstvo komunikacije med ljudmi, preko katerega se lahko posredujejo informacije.
- Zabava, saj je sposobna ustvariti primerno razpoloženje, pomagati sprostiti in odvrniti od težav.

- Povzročitelj sprememb – npr. v začetku dvajsetega stoletja je bilo ustvarjenih veliko del, ki so sprožile politične spremembe.
- Psihoterapija, lahko se uporablja v medicinskih namene.
- Protest in propaganda, ki lahko vpliva na oblikovanje novih okusov in razpoloženj v javnosti.

Zakaj se moramo ukvarjati z umetnostjo?

Za to obstajajo vsaj štirje razlogi.

1. Umetnosti se ni moč izogniti – ustvarja domišljijski, simbolni svet, v katerem živimo. Po navodilu iz 2 Kor 10,5 je treba vse skrbno preveriti – kako arhitektura stavb, v katerih delamo, vpliva na nas? Kako nas zgodbe iz HBO in Netflixja oblikujejo? Kar precej priložnosti lahko zamudimo, če pri svojem oznanjevanju en upoštevamo časa v katerem živimo.
2. Tudi naša slavljenja so umetnost, pri čemer na primer veliko večino glasbe slišimo v živo. In če naj velja, da se je za Boga treba potruditi, imamo kristjani še kar nekaj prostora, da smo pri tem veliko boljši.
3. Sodelovanje pri različnih vrstah umetnosti nas lahko uči o tem kako biti učenci (pomislimo samo na sposobnost poslušanja, opazovanja, povezovanja ...).
4. Nenazadnje pa smo ljudje ustvarjeni po podobi Boga, ki je ustvarjalec, torej smo h ustvarjanju povabljeni tudi sami.

Po raznih virih povzela Fani Pečar

Kapitelj FRAME 2019

V petek 11. oktobra 2019 se je začela pisati prav posebna zgodba. Na griču sredi Gospodovega stvarstva na sv. Florajnu, smo se zbrali mladi iz cele Slovenije, ki želimo rasti s svetim Frančiškom.

Kljub kar nekaj novim obrazom, je bil sprejem starih mačkov topel in domač. Po uvodni dinamiki in okusni večerji smo začeli s programom.

Br. Jakob nas je med svojo katehezo prek vprašanj napeljal na osrednjo temo kapitlja - Veselje v Bogu, ter razložil naravni proces in vrste veselja, ključnega za življenje z Bogom. Razdeljeni v manjše skupine smo o tem diskutirali še sami, pozno zvečer pa uradni del zaključili z adoracijo. Bolj kot se je ura bližala sončnemu vzhodu, bolj veselo in glasno je bilo vzdušje v skupnem prostoru. Družabne igre s spontanimi salvami smeha in sproščenimi pogovori, so ustvarile prav posebno vzdušje, ki je v nadaljnjih dneh odmevalo še glasneje.

V soboto nam je predsednica Frame Karin na interaktiven način podala osnovno znanje o delovanju in strukturi Narodnega sveta Frame ter nas spodbudila naj poiščemo tudi svoj potencial v tem organu. Br. Janez je poskrbel za duhovno hrano, ter nas spomnil na zakopane talente, neverjetni kuharji pa z omamnimi

obroki. Po kosilu smo uživali na sončku in se družili, najpogumnejši pa so se podali plezat.

Cel vikend pa je na prav poseben nivo privzdignilo iskreno pričevanje dveh neverjetnih Frama zakonskih parov z močnima zgodbama: Tadeje in Jana, ki sta s sabo pripeljala tudi svoj mali čudež - 4 mesečnega Petra, ter sveže poročene Lucije in Klemna. Poleg hvaležnosti in toplini ki smo jo čutili ob srečanju, so nam vlili upanje, da iskrena ljubezen še obstaja.

Največjo ljubezen pa smo odkrivali prav v Njem, ki je opazno proseval skozi pesmi, kateheze ter novimi odkritji Frančiškove zgodbe zaokrožene s čustvenim filmom Brat sonce, sestra luna.

In tako se je v vsej intenzivnosti in lepoti naš skupni čas privrtel do nedelje, ko smo se odpravili v Nazarje k sveti maši. Sestre klarise so nam odprle svoja vrata, predstavile delovanje njihovega reda ter nas z določenimi pravili in svojo zelo počasno in visoko frekvenčno molitvijo prav šokirale. Po dnevni molitvi so nam postregle z gosposkim kosilom, ter zagotovile, da vedno molijo za nas vse.

Čeprav bi prav vsak izmed nas z veseljem ostal v mehurčku sproščenosti, veselja in miru obdan z super ljudmi, smo se poslovili. Prišel je namreč čas, da po Nejčevem nasvetu gremo med ljudi in ponosno širimo to skrivnost, ki nam je bila razkrita.

Ana Medvešek

Ratitovec (1667 m)

Kar se hoje v hribe tiče zimski čas ni mrtev čas. To je v zadnjem desetletju odkritje mnogih ljubiteljev gora, pri čemer pa je potrebno imeti za zimsko obiskovanje gora potrebno znanje in opremo.

Najboljši in nenadomestljiv način, kako se ustrezno pripraviti na zimski obisk gora, je kak tečaj, ki jih tudi v teh dneh izvajajo v planinskih društvih. Tam nas naučijo vsega, kar se tiče zimske opreme: derez, cepinov, plazovnega trojčka (žolna, sonda in lopata) ter potrebnega poznavanja snežnih oz. lavinskih razmer. Poleg teoretičnega znanja tovrstni tečaji nudijo tudi praktični preskus, saj se izvajajo na terenu. Za obiskovanje visokogorja (nad 2000 m) pozimi so taki tečajni nujni, brez tega nikar.. Ne pozabimo pa tudi na prvo pravilo zimskih hribov, da se nanje nikoli ne odpravimo sami.

Vseeno pa tudi pozimi obstajajo hribi, ki jih lahko obiščemo relativno varno, tudi kot začetniki. Običajno gre za vrhove v sredogorju, ki so zelo obiskani in je pot nanje shojena že v prvih dneh po novem snegu, čeprav je vedno smiselno z obiskom hribov počakati kak teden po sneženju oz. toliko, da se splošna nevarnost snežnih plazov spusti na 2 ali manj. To informacijo dobimo na spletu.

Eden takih vrhov je tudi Ratitovec nad Selško dolino, za katerega lahko rečemo, da je to sredogorje z okusom po visokogorju.

Posebno mikaven je z Ratitovca razgled na Triglav. Druga mikavna točka pa je koča tik pod vrhom, ki je odprta tudi v zimskem času in sicer ob sobotah, nedeljah in praznikih. Tudi kak lep sončen zahod lahko pozimi dočakamo na Ratitovcu, saj sestop ni tako zahteven, da ga ne bi mogli opraviti v svetlobi čelne svetilke, s tem pa je Ratitovec primeren tudi za kako - kot rečemo v žargonu - «pošihntno turo». A počasi, potrebna je postopnost kot vedno: pred zimskimi in nočnimi vzponi je

nujno potrebno opraviti vzpon po isti poti v kopnih in dnevnih razmerah.

Ratitovec je pravzaprav pogorje z več vrhovi. Še najvišji je Altemaver, ni pa najbolj obiskan. To čast ima Gladki vrh, ki se nahaja ob Bevkovi koči. A ker razlika med njuno višino ni več kot 10 metrov, ne bomo nič kaj prikrajšani, če bomo v našem opisu obiskali slednjega.

Za izhodišče si izberemo vas Prtovč, do katere pridemo po asfalirani cesti preko Škofje Loke in Železnikov. Vas leži že nad 1000 metrov visoko, kar pomeni precej visoko izhodišče in pred nami je zgolj 650 višinskih metrov vzpona, ki traja dobro uro in pol. V poletnem času imamo možnost izbire krožne poti (priporočam čez Poden gor in čez Razor dol), v zimskem času pa imamo običajno shojeno samo pot čez Razor. Pot je strma, v pomladanskem času, ko se sneg čez dan stopi, ponoči pa ponovno zmrzne, pa tudi ledena, zato vsekakor potrebujemo dereze, priporočam tiste, ki se jih »obuje« na čevlji in so

narejene iz gume in verig z zobci, potrebe po klasičnih dvanajstzobih derezah, ki so nujne za visokogorje, pa tu ni.

Pot, ki je dobro označena, večinoma poteka skozi gozd. Na nekaj stalnih mestih običajno vidimo sledove snežnih plazov, če je le zima imela dovolj snega. Iz gozda pridemo na ravnico Razor, po kateri kmalu zavijemo v levo in se vzpenjamo po pobočju, ki nas kmalu pripeljejo do vršnih razglednih pobočij in nato do koč, od katere je do vrha še manj kot 5 minut.

br. Matej Nastran

Vrh: Ratitovec (1667 m)

Izhodišče: vas Prtovč

Višinska razlika po poti: 650 m

Dolžina vzpona: 1 h in 35 minut, sestop
dobra ura

Zahtevnost: lahka označena pot

Zimska oprema: dereze

Le čevlje sodi naj kopitar

Ljudje smo si različni, pa saj v tem je čar, boste rekli. Res je. Veliko žensk gre po navadi iz trgovine z novim kosom obleke. Zame te vrste nakupovanja niso nevarna, problem pa je, ko grem v knjigarno. Redkokdaj jo zapustim brez nove knjige. Knjige so moje prijateljice, knjige so moja ljubezen. Če bi bila sila premožna, bi kupovala umetniške slike, ker mi je tudi slikarska umetnost ljuba.

Danes lahko vsak izda svojo knjigo, vprašanje pa je, koliko ljudi bo to knjigo prebralo. Živimo v zanimivem času, ki odpira mnoge možnosti – tudi za promocijo tega, kar bomo. Zakaj ljudje pišejo, kaj jih žene, je vedno zanimivo raziskovati. Zgodovina potem naredi ožji izbor. France Prešern v času svojega življenja ni veljal za uspešnega, bil je pač tako dober, da so mu spretno metali polena pod noge. Zanimivo, to se ni spremenilo niti do danes. Jovan Vesel Koseski, ki je bil zvezda Prešernovega časa, je bolj kot ne pozabljen. Ugibati, kdo bo iz naše dobe pozabljen čez

sto, dvesto let, je težko. Ker je danes možnosti, da se sam razglasiš za umetnika, veliko več kot nekoč. Vse, kar nastaja, pa je odraz družbe, v kateri živimo. In ko umetniki družbi nastavijo zrcalo, boli. Hitro kritiziramo in neko delo razglasimo za neprimerno. Tak primer odmeva po vseh družbenih omrežjih tudi v tem trenutku, govorim o mladinski knjigi, ki razburja zaradi kletvic in neprimernih izrazov. Vsepovsod berem ogorčene zapise in sem prepričana, da nihče od tistih, ki to delijo in se javno zgražajo, ni prebral knjige. Ker če bi jo, bi mogoče zasledil nekaj izjemno lepega: kako deček plete prijateljsko in bratsko vez s še nerojenim bratcem. Najlažje je stvari jemati iz konteksta, kričati in manipulirati. In spet sem pri mojem ljubem Prešernu, ki je rekel: »Le čevlje sodi naj kopitar.«

Umetnikom v nobenem času ni lahko, ker vidijo drugače, (ob)čutijo več, stremijo k popolnosti, ki je nekaj božanskega in zato tu nedosegljivega. Umetnost zmore človeku dati tisto, kar mu jemlje vsak dan – lahko mu nastavi zrcalo, lahko ga približa Bogu, najlepše stvaritve so ustvarjena prav Zanj.

Mateja Feltrin Novljan

Sprva težko, pa Bog daje vedno novo moč

Rodil sem se 6. januarja 1983, na Jesenih. Sem najmlajši izmed treh otrok, doma iz vasi Žirovnica, ki se nahaja neposredno pod najvišjim vrhom Karavank, Stolom. Osnovno šolo (takrat še osemletko) sem obiskoval v domačem kraju. Po končanem šolanju sem se vpisal na elektro šolo v Kranju in leta 2002 zaključil s šolanjem.

Prihajam iz tradicionalne katoliške družine. Ob nedeljah smo šli v cerkev, vsa ta leta pa sem obiskoval verouk, kar je bilo takrat (vsaj v vaškem okolju) skoraj samo po sebi umevno. Kot veliko drugih mladih ljudi, sem se po birmi nekako malo oddaljil od Cerkve, čeprav nisem nikoli povsem prekinil z njo. Bolj so me zanimale druge stvari, čeprav nič tako močno, da bi se mi zdelo vredno temu bolj posvetiti. Kot veliko mladih so me zanimali avtomobili, motorji, pa računalniške igre... Zaključke tedna pa smo s prijatelji pogosto preživljali po raznih lokalnih ali pa pri komu doma, kjer smo si velikokrat pogledali tudi kakšen film. Tako je bilo praktično vsa leta, ko sem obiskoval srednjo šolo in kasneje fakulteto (Naravoslovnotehniška fakulteta).

Vsa ta leta pa sem iskal »nekaj več«, čeprav nisem vedel, kaj naj bi to bilo. Nekaj, kar bi dalo mojemu življenju smisel. Tako je Bog počasi začel dobivati v mojem življenju bolj pomembno mesto. Spraševal sem se o smislu, o tem, če ima življenje sploh kakšen namen. Vse šolanje in delo, ki sem ga kasneje opravljal (v železarni) mi ni dajalo nekega zadovoljstva oz. potrditve. Bog pa se mi je zdel zmeraj bolj privlačen. Na

poti iz fakultete (in kasneje iz službe) sem se večkrat ustavljal v cerkvah, da sem bil lahko pred Njim v tišini. To je bil zame izjemno dragocen čas – Bog je zame postajal osebno bitje, s katerim sem lahko imel odnos. Ko se je ta odnos poglobljal, se je začel pojavljati klic v posvečeno življenje. Po razmisleku in pogovori z duhovniki sem se odločil odgovoriti na klic. Bolj sem imel pred očmi redovništvo, duhovniško poslanstvo me takrat še ni zanimalo, tudi zato, ker me je bilo strah, če se bo potrebno ponovno lotiti študija. Nisem se počutil dovolj močnega, da bi ponovno šel na fakulteto. A Bog je potrpežljiv. Pripeljal me je do bratov kapucinov, kjer sem se takoj počutil sprejetega. Vzdušje je bilo nekako domače. Dve leti sem preživel v samostanu v Vipavskem Križu. Dnevi so bili namenjeni pouku, kot tudi čisto praktičnemu delu (košenje trave, likanje, delo na vrtu,...). Bližal se je noviciat, katerega se nisem veselil, saj bi bilo potrebno iti v Italijo. V meni je bilo kar nekaj predsodkov in nobene prave želje po učenju jezika. A Bog nam malo zastre pogled in nas pelje tja, kamor sami ne bi nikoli šli. Tako smo se takrat v noviciatu znašli štirje – poleg mene še brat Miro in pa dva Italijana. To je bilo leto intenzivnega učenja in dela in hkrati izjemno blagoslovljeno in bogato leto. Še sedaj v sebi nosim lepe spomine na vse

te brate in druge ljudi, s katerimi smo skupaj preživeli to leto. Ko je leto minilo (in prve redovne zaobljube) se je bilo potrebno ponovno seliti – tokrat v Ljubljano. Br. Miro je začel s tretjim letnikom na Teološki fakulteti, jaz pa s prvim. Po začetnih težavah so stvari le stekle. Življenje v Ljubljani je bilo precej drugačno kot v Italiji. Tam smo imeli ves čas na razpolago za poglobljanje svojega odnosa z Bogom, v molitvi, branju Božje besede, študiju Frančiškovih spisov in Konstitucij našega reda... Tu je ogromno časa »pobral« študij. Ko pa mi je vse to malo bolj steklo, pa ga je bilo potrebno prekiniti... V našem redu je normalno, da si študentje vzamemo eno leto, ki ni namenjeno študiju na fakulteti, ampak poglobljanju kapucinskega življenja. Čeprav mi je bilo sprva težko, se je kasneje tudi to leto izkazalo za polno blagoslovov. Bog vse obrne v dobro. Iz tega je izšlo veliko lepih izkušenj in poznanstev. Zlasti pa mi je ostalo v spominu romanje v Kompostelo.

Pravo romanje, v katerega je bilo potrebno vložiti fizični in duhovni napor. Povsem nekaj drugega, kot če se do kakega romarskega kraja pripelješ s prevozom.

Devet let je že minilo, odkar sem kot kandidat prišel v Vipavski Križ. V tem času je, kot je normalno, prišlo do vzponov in padcev. Včasih sem tudi sam dvomil, ali sem res na pravi poti. A v težkih trenutkih mi je On dajal vedeti, da je z menoj in me bo sam vodil naprej. Mnogo me je naučil (po bratih in drugih ljudeh) v vseh teh letih. Hvaležen sem za mnoga nova poznanstva od katerih so se nekatera razvila v lepa prijateljstva. Saj Bog hoče, da gremo v svet, da se ne zapiramo v svojih skupnostih. Tu v bratstvu v Škofji Loki, v katerem sem sedaj, se zelo dobro počutim. Z izpiti na fakulteti sem zaključil, pišem še magistrsko nalogo. Ko je potrebno rad poprimem za kakšno delo – v kuhinji, na vrtu, v samostanu... Vsi bratje delamo po svojih močeh. Letos sem malo

bolj vključen v pastoralno delo s skavti in pri verouku. V veliko veselje pa mi je delo s skupino Prenova v Duhu. Zelo so veseli mojih katehez, a tudi jaz od njih dobim veliko. In to mi je izjemno pomembno – biti odprt Duhu, ne se zapirati v svoj red, karizmo, Cerkev, ampak odkrivati Boga povsod – Duh veje, kjer hoče. Vedno znova spoznavam, da Bog izjemno presega vse te naše okvirje v katere ga dostikrat skušamo postaviti. Ko potem gledam pot, ki sem jo že prehodil, bolj odkrivam, kje je bil On z menoj v določenih trenutkih oz. obdobjih življenja.

br. Jurij Slamnik

Ali František ni maral umetnosti?

Umetnost je izredno širok in večplasten pojem in ga je težko zajeti v preprost zapis. Že same različne vrste umetnosti, filozofska izhodišča, iz katerih umetniki izhajajo in razlagajo svoje stvaritve, v kolikor sploh, so izreden izziv. Če pogledamo v prve začetke Františko-vega delovanja, lahko dobimo občutek, da mu ni bilo veliko mar za kakršnokoli umetnost, kot jo razumemo danes. Lahko bi rekli, da je ob njegovem odkritju Božje lepote zbledelo vse, kar ni bilo On.

V prvem Vodilu najdemo naslednji napotek glede knjig, ki so v veliki meri nosilke besedne umetnosti: »... Knjige imajo lahko samo tiste, ki so potrebne za opravljanje molitvenega bogoslužja ... Tistim pa, ki ne znajo brati, ni dovoljeno imeti knjig.« V zvezi s knjigo govori malo naprej: »Noben brat, kjerkoli je ali kamorkoli gre, naj torej nikakor ne prejema in ne dovoljuje prejemati denarja ali novcev, in to niti za obleko niti za knjige ...«

Iz tega bi lahko sklepali, da mu umetnosti kot take ni preveč cenil. Res je, da takratna vloga knjige ni bila enaka kot je danes, saj takrat še ni bilo tiska in so bile knjige dejansko nosilke sporočil, ki so bile namenjene bogoslužju.

Če pa pogledamo nekaj desetletij pozneje, ostrmimo ob lepoti stvaritev, ki so jih Františkovo življenje in njegovi spisi navdihnili umetnikom v likovni umetnosti, arhitekturi, literaturi, glasbi...

Nikjer v dokumentih OFS ne najdemo ničesar konkretnega o odnosu do umetnosti. Lahko pa sklepamo širše in iščemo odgovor v okvirju, o katerem govorijo Konstitucije v

svojem 44. členu, kjer beremo, da naj bratje in sestre OFS »... v luči vere in s pomočjo dokumentov cerkvenega učiteljstva razmišljajo o dogajanjih v Cerkvi in družbi in v skladu s tem zavzamejo do njih dosleden odnos«.

Ker pa je bil František tako ves Božji, je gotovo prisluhnil besedam apostola Pavla: Božja beseda je živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca (Heb 4,12), da torej naj presojamo vsa dogajanja v svetu v luči Božje besede, tudi umetnost.

Vsi vemo, da se v imenu umetnosti dogaja marsikaj, tudi kaj slabega in neresničnega, da so lahko umetniške stvaritve razlog za zagledanost vase, za napuh, sebičnost in zavist. Zato je še toliko bolj pomembno na umetnost gledati in jo presojati v luči večne resnice.

Umetnost v svojem bistvu izraža večno Lepoto in pomaga človeku, da se dviga k Bogu. Papež František je pomen umetnosti označil takole: *»To je lepota umetnosti, ki pomaga življenju in ustvarja občestvo, saj povezuje Boga, človeka in stvarstvo v eno samo simfonijo; združuje preteklost, sedanost in prihodnost; priteguje na isti kraj in vpleta v isti pogled različne ljudi in oddaljena ljudstva.«*

Doroteja Emeršič

Znotraj humorja so zapisane velike stvari

Ko navadno kje gostuješ, te vedno drugi predstavljajo, kako pa bi se sam predstavil?

Na kratko lahko rečem, da sem kristjan, mož, oče, pa glumač. Tako sem postajal, v tem vrstnem redu: kot otroka so me krstili, sem postal kristjan, kasneje sem postal mož, oče. Vse je pa prepleteno s tem glumačem, ne samo z igralcem – z glumačem – in vsem kar spada zraven. Včasih pridem kam in me predstavljajo, pa si mislim, da sem že mrtev. Govorijo kaj vse je že dosegel ... Take stvari navadno poslušamo na pogrebih. Mogoče pa to ni tako slabo ... Malo šole ponižnosti.

Vrstni red si omenil. Je tako torej tudi po pomembnosti?

Pravzaprav ja. Saj je logika življenja taka, da je vse, kar sem, prepleteno s krstom. Potem sem najprej mož in nato oče. To kar sem po poklicu ... Poklic lahko najprej zamenjaš. To, da sem oče, to določajo otroci. In enkrat bodo odšli in me kot očeta ne bodo več tako silno potrebovali. Najdlje časa bom mož, upam. Potem pa je to, ker je resnično za zmeraj. Saj je ta hierarhija povsod, že v zapovedih.

Ne pravim, da niso enakovredne, ampak izhajajo pa ena iz druge. Se pravi, sledijo si. Če ne priznaš Boga, vse ostalo propade. Če tega Boga, ki ga priznavaš, skruniš, spet vse naprej odpade. Je neka logika v izhajanju in se vidi tudi v vrstnem redu.

Zakaj ravno igralec?

Ko bi jaz to vedel ...

Kako si prišel do tega? Imaš kakšnega igralca v družini?

Ne da bi vedel. S Silvo Čušinovo sva v daljni žlahti, ker vsi Čušini izhajamo iz iste vasi. Že od nekdaj sem govoril, da bom pevec, novinar, igralec. Se pravi nekdo, ki pred ljudmi »afne gunca« in še preden sem se odločil za poklic sem že rad javno nastopal. To mi ni bil nikoli problem. Vedno sem v družbi lahko nase zvlekel pozornost. Potem sem spoznal, da preko dramskega krožka lažje zdelujem šolo, ker lahko opravičeno manjkam in to je bilo to. Nato sem šel na slavistiko in sem videl, da ne bo zame. Na koncu pa sem šel še na akademijo. Rekel sem si, da si ne bom celo življenje očitil, da nisem poskusil. Šel sem na sprejemne izpite in jih naredil, pa sam ne vem kako ... Verjetno so mislili, da sem v sorodu s Silvo, pa se ji niso hoteli zameriti. Tako da ni nekega posebnega razloga. Zelo rad pa imam ta poklic, to prevzemanje vlog, vživljanje. Na nek način je to zelo krščanski poklic. Mi se zelo trudimo, da čutimo z drugim. To je zapisano v igalski poklic. Ko igram vlogo, postanem eno z likom. Če ne drugega, mu posodim svoje telo, barvo glasu. Duh in telo se malo premešata. Rad uporabljam domišljijo, rad premišljam kaj bi bilo, če bi bilo, kako nekdo razmišlja. Recimo gledam nekoga v restavraciji kakšno frizuro ima ... Kako ta človek razmišlja, ali pa človek, ki tako vozi – kaj on razmišlja. Ker je res, da kdor predrzno vozi tudi predrzno živi,

človek, ki se ne zmeni za druge na cesti, se tudi v privatnem življenju ne.

Imaš (zaradi tega) kdaj težave med realnostjo in tvojo domišljijo?

Če žena zamuja iz službe in se mi ne javlja, potem si začnem predstavljati kako leži nekje, vsa krvava ... in me to bolj spravi ob živce, kot koga drugega. Vendar še vedno vem, da je to samo v moji glavi. Tudi kot igralec ne. Ko se vloga konča se ne istovetim več z njo.

Tvoj oče Branko je bil umetnik. A gre tudi kdo od tvojih otrok za teboj?

Ja, vsi so malo pritegnjeni, vsi po vrsti. Enega vleče teater, enega risba, eno ples, ena rada piše. Eden pa rad lenari. Tudi to je umetnost. Vsi imajo neke simptome. Najbolj me skrbi za tega, ki bi rad šel na igralsko pot - ker vem kaj to pomeni. Ne bom mu branil, skrbi pa me. Sva pa vse poslala v glasbeno šolo. To je pri nas tradicija. Tudi naš oče nas je pošiljal. Ne vem zakaj on. Jaz pa sem jih zato, ker je glasba najbolj abstraktna od umetnosti, najbolj razvija domišljijo. Ker če samo bereš, gledaš, ti je umetnost lahko všeč, ali ne. Pri glasbi pa se tudi možgani začnejo odpirati

tako, da tudi, če tega ne razvijaš naprej, te še vedno pusti odprtega za domišljijo. Ko igraš skladbo si moraš nekaj predstavljati. Sliko lahko samo pogledaš, pa si nič naprej ne predstavljaš, čeprav, kot si kot slikar mor- da želiš, da bi še kdo kaj več zaslutil. Ravno tako si želiš ob nekem zapisu, ob neki igri, da bi ljudje razmišljali naprej. Ni pa nujno. Pri glasbi pa morajo razmišljati, ker je ta misel tako neulovljiva. Če nič ne misliš zraven, je to samo hrup. Zato glasba nastane šele, ko človek zraven misli. Otrok, ki igra, mora misliti na drugačen način kot samo ena plus ena. Zato sva jih načrtno poslala v glasbeno šolo, da se jim ta domišljija razvija. Saj noben ni bil vrhunski, vsaj v primerjavi z nekaterimi sošolci. Ko sem hodil na koncerte, včasih nisem pokazal, kateri od nastopajočih je moj otrok. Saj to niti ni bil namen.

Ali si bil v svojem poklicu kdaj v dilemi, ali pokazati, da si katoličan ali ne?

Nikoli nisem o tem razmišljal. Je pa res, da sem kdaj to malo težje izrazil ali pa sem stopil kakšen korak nazaj. Ne da bi se skrival. Saj so vsi vedeli, kdo in kaj sem, že od akademije naprej. Ko recimo na določene dneve nisem

hotel imeti vaj – na božič pa res ne bom vadil – bilo pa je videti tudi iz pogovorov. Nisem pa nikoli imel kakšnih težav zaradi tega. Mogoče je zaradi tega šla kakšna vloga šla mimo mene. Bog že ve zakaj. Sem pa občasno imel težave kakšno stvar odigrati kot kristjan. Tako v moralnem, vsebinskem smislu, ko predstava sporoča nekaj drugega, kar bi si sam želel. Se podpišeš, daš svoje ime, telo pod nekaj kar nima nekega sporočila ... To so bile večje težave. Igralci ne poznamo ugovora vesti. Jaz posodim telo. To je moj inštrument. Kot da bi glasbenik rekel: »Ne bom igral Wagnerja, ker ga je Hitler rad poslušal«. To je banalno. Nisem pa nikoli razmišljal, da bi se drugače obnašal. Ne izključujem možnosti, da sem slab kristjan, saj se vsi samo trudimo. Nikoli pa zaradi tega nisem drugače reagiral. Da bi recimo v teatru bil 20% manj kristjan, da bi lažje kaj odigral – ne. Zmeraj sem to, kar sem, na polno. Če pa je to – na polno – dovolj, pa se tako ali tako vsi vedno sprašujemo. A to bo na koncu ata zgoraj povedal.

Cerkve je vedno dojemala umetnost kot prijateljico ...

Ja, to ti govoriš, ker si likovnik.

Ali je s teatrom tudi tako?

Ne. Teater je »frdaman«, kar se Cerkve tiče. Od Avgušтина naprej, od prvih časov. Kdor je hotel postati kristjan, se je moral odpovedati hudiču in vsem njegovim igram. In pod njegove igre je spadal hazard, ples in vse kar imamo danes za Las Vegas in Hollywood. In to je bil tudi teater tedanjega časa. Saj to ni bila neka visoka umetnost. To je bilo potujoče gledališče, zelo ljudsko, v glavnem zabava ... od pasu navzdol. Ampak to ne spada v Cerkve. Igralcev, tako kot samomorilcev, niso pokopavali v blagoslovljeno zemljo. To je en razlog. Drugi pa, da sta si teater in cerkev

zelo blizu glede obredja. V cerkvi gremo do Najsvetejšega, v teatru se pa igralec postavi na mesto Najsvetejšega. In so velike podobnosti med predstavo in mašo. Tudi za teater se mašno oblečeš. Pridemo skupaj – je občinstvo (v cerkvi občestvo), duhovnik postane alter Christus – recimo temu »voditelj igre«. V teatru imaš igralca. In če znotraj občestva ne sodeluješ, postaneš del občinstva in kar naenkrat cerkev postane teater. In ne doživiš več katarze. Tepeta se za enak prostor. Zato je Cerkev teater od vseh umetnosti najbolj odrivala na stran. Glasba je kraljica. Likovniki, kiparji ... ti so bili vedno čislani. Teater pa ...

Pa je zdaj kaj drugače?

Nič kaj dosti. Pomisli na slovenski prostor, kar se teatra tiče: »O, a imate kaj za Miklavža?« To je domet krščanskega teatra – Miklavževe igrice in proslave za materinski dan. Ker je treba reči, da je krščanstvo za teater nezanimivo zato, ker teater mora prinašati dramo, neko negotovost, napetost ... Kaj se bo zgodilo z junakom? V krščanstvu te dileme ni. Kristus je zmagovalec, vemo kaj bo. Zato so s tega vidika svetniške zgodbe nezanimive, ker so predvidljive in postane vse kičasto.

Ampak Bog je vedno ljubil zgodbe.

Saj ne govorim o Bogu. Bog je strašno duhovit, ker je nepredvidljiv. Pri nekom, ki je žalosten, veš kaj pričakovati. Od jeznega lahko pričakuješ jezo, od nesrečnega, depresijo. Pri duhovitem človeku pa nikoli ne veš, kaj te čaka. Ravno tako Bog. Vedno nas preseneča. To ne pomeni samo, da je smešen, ampak duhovit. Zato se ga tudi bojimo in se sploh bojimo duhovitih ljudi. Kot npr. komedijantov, ki se pogovarjajo s publiko. Takih se vsi bojijo, ker jih lahko pokliče na oder. In tako je tudi Bog kakor en velik stand up komik, ki neprestano komunicira z nami ... Mi pa mis-

limo – ne smem se preblizu uvest, da me ne bo ... Ne smem iti predaleč zadaj ... Nekam na sredino, da bom čim bolj povprečen, da ne bom tarča posmeha. Še vedno pa se bom lahko drugim smejal. Tak odnos imamo do Boga. Saj zveni to malo banalno. Ampak v osnovi pa je tak. Preseneti te, duhovit je, spravi te v nerodno situacijo. Pa ne zato, da bi te užalil ampak da bi te zabaval. Poglej samo zgodbe iz Stare zaveze. Niso zapisane samo v zgodovino, ampak v naše telo. To niso samo arhetipske ampak so genetske zgodbe. Vsi ti Adami, Abrahami, Izaki, Noeti... To je vse v meni. Jaz sem to v nekem trenutku življenja. Poglej Davida. Bil je pastir, kmet, ki je postal vojščak. Postal kralj, prešuštnik, grešnik in je postal pesnik, umetnik. Vse to je David. Mi zmeraj poslušamo: dedci moramo biti možati, bojovníki, zaščitniki, ljubimci, kralji. Noben pa ne reče, da moramo biti pesniki. On je vse, kar je doživel, spravi v poezijo: svoje zmage in poraze, uspehe in svoj greh in Božjo ljubezen. David je umetnik in vsi smo v nekem trenutku poklicani tudi v to. Ne pravim, da moraš biti vrhunski, ampak tri stavke o sebi pa moraš

spraviti skupaj. Premisliti svoje življenje, kaj si živel in to izraziti. Na nek način je umetnost nenehna priprava na spoved. Premišljuješ kaj si počel. Neke vrste zakrament sprave. Pripraviš se, poveš, potem pa pride pokora.

Upam, da bodo vsi to razumeli.

Zakrament, ne v smislu svetosti, ampak v tem človeškem. Ker ima vse: ima obredje, pripravo, besedilo, materijo ... vse elemente zakramenta.

Veliko vlog si že odigral, tudi resnih. Zanimivo pa se mi zdi da, to kar si delal sam – že od Hagade naprej – pa je vedno prežeto s humorjem.

Tudi vse tiste vloge, ki do bile resne, sem jih igral na hecen način. To mi eni tudi očitajo, da ne znam resno igrati. Ampak jaz to rad naredim, ker smeh odpira. Mislim, da se hudič bolj boji smeha, kot molitve. Ker molitev lahko hlinim, smeha pa ne. Pravega veselja ne morem zaigrati. Pri svojih predstavah vidim da, če ljudi nasmejem, se mi odprejo in jim lahko povem tudi resne stvari na zabaven način. Mi se vedno raje spominjamo kdaj smo se fino imeli. Ob Jezusovem rojstvu so angeli prepevali: »Slava Bogu na višavah ...«. In zdaj so prevodi različni: »... in mir ljudem na zemlji, ki so Bogu po volji«, »... ki so blage volje« ali »... ki so dobre volje.« Če združiš vse te prevode pomeni, da je nekdo, ki je Bogu po volji, blage, oz. dobre volje. Biti dobre volje pomeni, biti Bogu po volji. In zakaj na svetu ni miru? Ker pravijo: mir ljudem, ki so blage, dobre volje. Ljudje niso dobre volje, zato ni miru. Če je Kristus prišel z dobro voljo na ta svet – v trenutku njegovega rojstva so angeli rekli bodite dobre volje – potem to Bog hoče. Zato to delam – spravljati ljudi v dobro voljo – ne samo zabavati. Mislim, da so veliki komiki veliki preroki. Znotraj humorja so zapisane velike stvari. Ni naključje, da Judje veljajo

za najbolj duhovit narod – oni so izvoljeno ljudstvo. Se pa hecajo na svoj račun. To kar mi, Slovenci, ne znamo. Mi se smejemo Bosancem, ciganom, vsem drugim, samo sebi se ne znamo. Nihče ne sovraži nekoga, ki je dobre volje. Občudovanja vredni so ljudje, ki se znajo pohecati tudi v težkih trenutkih.

In vera nam to omogoča.

Seveda omogoča. Ker, če verjameš v Boga, ki je dobre volje in ti želi dobro – saj je težko, saj moraš najprej prebaviti – a lažje sprejmeš, da te Bog hoče nekaj naučiti. Mene sicer bolj ujčka, nič hudega se mi ni še zgodilo, ali pa nisem opazil, in se zavedam vseh milosti, ki mi jih daje iz moje prve družine in zdajšnje in v službi. Saj jamram, kaj bi lahko bilo še boljše, ampak to še ne pomeni, da sem nesrečen. Biti dobre volje pa je ne nazadnje tudi odločitev.

Ali obstaja cerkvena umetnost?

Pravzaprav ne. Umetnost je ena. Saj je otroško, pa lutkovno, pa odraslo gledališče, a to so samo eni žanri istega gledališča. Je pa res, da pod ta pojem cerkvene umetnosti štejemo marsikaj kar niti umetnost ni. O sakralni umetnosti ne bom pametoval, ker ne vem kaj se sme in ne sme, pa liturgično so tudi kakšna pravila ... Jaz o tem nimam pojma. Če pa govoriva o cerkveni umetnosti znotraj

krščanstva pa je res ogromno kiča. Ravno zaradi tega, kar sem prej rekel. Ker je »happy end«, ker poznamo konec in vsaka drama v trenutku postane nezanimiva. Poglej film, npr. Najboljše filme s krščansko vsebino so ustvarili ljudje, ki niso verni. Kako je to možno? Ker imajo neko zdravo distanco. On hoče povedati samo zgodbo, ne krščanske zgodbe. Medtem ko je krščanski umetnik pod pritiskom, da bi sproti še oznanjal in navadno nastane kič. In tukaj spet vidim Božjo duhovitost. On daje talente komur hoče. Poglej zgodovino – ga ni enega dobrega umetnika, za katerega bi lahko rekel, da je bil zgleden kristjan. Ker mi tudi neke svoje travme tako prikrivamo. Jaz sem se začel norčevati iz sebe, da bi prehitel vrstnike, ker sem bil vedno bolj okrogel. To je prikrivanje neke travme – in hujša ko je travma, večji je umetnik. Saj jih imaš celo vrsto ... pa si eden reže uho, koliko se jih je ustrelilo, pa pijancev. Tudi pri nas je kakšen tak primer osebe, ki se v intervjujih kaže kot najbolj črnogleda ljudomrznic, hkrati pa je to, kar je dala našim otrokom skozi zgodbe, fenomenalno. To je Božja duhovitost. Mi kar ne moremo sprejeti, da lahko on uporabi tudi slabe ljudi za nekaj dobrega. V resnici pa ima Bog rad vse ljudi, le s slabimi se mora malo bolj potruditi. Zato pa jim daje toliko več talentov, da bi preko tega spoznali njegovo ljubezen. Pri umetnikih se to najbolj pozna, oni so preroki. Pa jaz se niti nimam za kakšnega umetnika. Jaz se ukvarjam z umetnostjo. Kako je Prešeren mogel kaj takega napisati, ko pa vsi vemo da je bil ... ne bom zdaj tukaj, ne? Kako lahko neki skladatelj napiše božansko simfonijo, pa je bil hkrati, ne vem, prešuštnik in morilec? To je Božja duhovitost. Po moje Boga preresno jemljemo. Pozabljamo, da je tudi on umetnik. Jezus je bil igralec. Ko je po vstajenju hodil z učencema v Emavs se je na koncu »delal, da gre dalje«. Delal se je. Glumil

jima je. Jezus je duhovit. Mi pa vse njegove zgodbe tako resno jemljemo. O brunu v očesu ... to je smešno. Ali pa talenti? A veš koliko denarja je to? 5 talentov je bila plača celega življenja. Tisti, ki jih je imel deset, pomeni, da jih ni mogel zaslužiti. Talent je dar. Zanimivo se mi zdi, da o ljudeh v prilikah nikoli ni vprašanja pobožnosti. Krivični oskrbnik, ki je gospodarja prej goljufal, ga je še enkrat in je pohvaljen. Jezus pohvali goljufa. Ampak ne govori o goljufiji kot taki, ampak pravi: znajdi se! Trguj s tem, kar sem ti dal. Zato mislim, da preveč resno beremo te zgodbe in njih ne premišljujemo in premalo prepoznavamo v tem duhovitost Boga.

Naša temeljna predpostavka je, da Jezus govori resnico – jasno, on je pot, resnica in življenje, sam je rekel. Zdaj pa: Petra, ki je že bil ribič, imenuje ribiča ljudi. Potem mu pa reče – pasi moje ovce. Ali pa pravimo, da Jezus ni imel doma (ni imel kamor bi glavo položil). Na drugem mestu, ko ga učenca sprašujeta kje živi, pa reče – pridita in pogledajta. Se pravi ima nek dom. Kaj torej pomeni, da nima kamor bi glavo položil? Spomnim se na tisti dogodek pri zadnji večerji, kjer je Janez položil glavo na Jezusove prsi. To ne pomeni, da nima doma, ampak nima človeka kamor bi se naslonil. Jezus bi rad poslušal moje srce. To je obrnjena logika. Potem pa pravi, da je v hiši njegovega Očeta mnogo bivališč. Se pravi, ne samo on, še njegov Oče ima hišo. A vidiš, kako je Bog zabaven. Tako kot pravi Balašević, moj ljubi avtor – če se zavedaš, da si zvezda, si na cilju še preden si sploh začel. In mi se premalo zavedamo, da smo zvezde, ker smo Božji otroci, že izvoljeni. In nam ni treba nikamor iti. Samo biti to, kar smo. Še preden shodimo, spregovorimo, nas že krstijo in smo tam. Potem pa celo življenje motovimo, da pridemo spet nazaj sem. In to pove Balašević, ki ni veren človek, je pa pesnik in torej prerok.

Umetniki imajo zmožnost povedati nekaj Božjega na človeški način – pa ni to Božja beseda, seveda ne ...

Tako da razumejo vsi.

Ja tudi tisti, ki niso vajeni cerkvenega jezika, ali pa ga nočejo poslušati. In to je sveta dolžnost umetnosti.

Tudi ti si se spusti v poezijo, odkar si poklicno opustil teater.

V poezijo no, bolj v pisanje. Ni bilo nekega posebnega namena. Usedel sem se in pisal. Moje roke so posojene. In se pozna, kdaj se jaz mešam zraven in kdaj posodim samo roke. Enkrat so me ravno tako v intervjuju vprašali kaj bi želel biti, če ne bi bil igralec in sem rekel pesnik. Ker mi je poezija blizu. Rad se igram z besedami. Rad imam dvoumja, večpomenke. In če tega ne spremljamo, ne bomo došli. Besednjak se nam oza. Ob priliki sem bral, da so v Shakespearovem času uporabljali – ne vem, zdaj bom pretiraval – 50 tisoč besed. In so jih vsi razumeli, od nepismenega kmeta do princese. Danes pa povprečen Anglež uporablja 5 tisoč besed. Vsi so hodili gledat njegove predstave in jih razumeli, danes pa uprizorimo Shakespeara, pa ne vem niti, če režiser ve, kaj je hotel povedati? Hočem reči, da je to postala neka visoka umetnost, ki je nedosegljiva. Kam smo prišli? Mislim, da bi morala biti umetnost taka, da jo razume

nepismena in okronana glava. In dejansko so dela, ki jih občudujejo vsi, ne glede na razgledanost, izobrazbo in stan, ker so tako mogočno človeška. Vsa umetnost bi morala biti taka.

V adventnem času smo. Kaj Čušin pričakuje?

Kar se adventa tiče, je zame, kot glumača, zelo naporno obdobje. Veseli december je. Takrat se največ dogaja, največ se dela, največ nastopov. Po župnijah se spomnijo. Uf, pa bi imeli še kaj ... In je to res naporno. Ampak, bolj bistveno kot kaj, se mi zdi je, koga pričakuješ. Ljudje znamo čakati, ne znamo pa več pričakovati. Navadili smo se na semaforje in razne čakalne vrste. Advent je obupen, če samo čakamo. Če pa pričakujemo pa je to nekaj drugega. V pričakovanje vračunaš ta čas in ni več zoprno. Mi vemo kdo je na koncu adventa. Je Kristus, je rojstvo. Božič je mali Bog, Bog, ki se pomanjša. Pri tem prazniku me zmeraj presune, ko se spominjam, kako sem svoje otroke pri rojstvu držal v naročju. Odkar sem oče vem, kaj pomeni pričakovati, sploh prvo rojstvo, ko ne veš še kaj te čaka ... Kako sem se ustrašil, ko je tista kri začela, joj, in ta moja žena ... noro. Takrat vidiš, kako močne so ženske. In kar naenkrat dobiš v roke to krhko ... ne veš kako bi ga prijel. Vendar ta otrok želi, da ga primeš. Prerezati moraš popkovnico in ga vzeti v naročje. Isto je s Kristusom. Moraš ga vzeti k sebi. Kako je mogoče, da je nekaj tako neblogljenega, vsemogočno? To je ta čudež. In zraven sta vol in osel, ki sta prva prepoznala Kristusa. To sta pravzaprav zmerljivki. Najbolj butasta žival je najprej prepoznala Boga in jaz sem lahko še tako butast. Pomembno je samo to, da ga prepoznam. Prišli so pastirji, ker so nekaj slišali. Šefi pa so bili poskriti. To je logika tega sveta, še zmeraj. Mali premagujejo razumne. Modri gredo potem spraševat Heroda. Kakšni modri

neki? Zaradi njih se je potem sprožil pomor nedolžnih. Toliko o modrih ... Vol in osel. To je upanje zame. Osel prenaša, vol vleče, to je to. V življenju moramo prenašati in vleči naprej. To je nekaj, kar se nehote zgodi vsakič. Če ne prej, tistih nekaj dni prej, ko postavljamo jaslice. Jaz jih postavljam zunaj. Zame je to prav obred, molitev.

Prejšnji župnik pa me je prosil, da enkrat na leto pred polnočnico nagovorim svoje sofarane. In pridejo poslušat tudi mnogi taki, ki sicer ne hodijo v cerkev in potem ostanejo še pri maši. Zato je zame to velika odgovornost in priložnost, ker vem, da so prišli, da bi slišali par lepih besed za praznike. Ne marajo pa Cerkve, ker jim »fajmošter že ne bo pridigal«. Globoko v sebi pa čutijo kaj Božič je in bi radi slišali nekaj lepega. Radi bi slišali, da jih ima Bog rad, kljub temu da živijo kot živijo. In enkrat na leto to na tak ali drugačen način naredim. To dvoje je advent in Božič zame.

Pogovarjal se je br. Luka Modic

Romanska cerkev

Ko sem pred dvema letoma prišel v Francijo, sem več svojega časa namenjal raziskovanju okoliške pokrajine. Hitro so me pritegnile cerkve iz romanskega sloga, saj tega umetnostnega sloga nisem bil navajen. V Sloveniji ga najdemo le v kakšnem delčku cerkvene zgradbe, kapitlju ali drugem okrasju. V pokrajini Auvergne, pa je v cerkveni arhitekturi prevladujoča. Ko se odpelješ na deželo, lahko v vasicah vstopiš v cerkev, ki te sprejme taka, kot je sprejela vernika in romarja pred skoraj tisoč leti. Četudi te morda zmoti vonj po starem in razpadajoč zid, je vtis trdnosti, ki ga daje cerkev, veličasten. Romanska arhitektura je bila arhitektura kocke. Od zunaj daje vtis gmote, kot bi skupaj zložil več ogromnih kamnitih gmot, od znotraj pa te zajame duh skladnosti, prostorje večne trdnosti, povezane s prefinjenimi prehodi obokanih stropov in malih okenskih odprtih, ki vnašajo v prostor svetlobo in razgibajo nepremičnost položenih temeljev skal. Vstop v romansko cerkev je kot vstop v temno jamo, ki pa se ne konča v temi, ampak ti prek svoje čudovito mistične skladnosti pomaga prehoditi pot od teme v svetlobo. Kot pot vere. Kolikšna moč srednjega veka! Moč enotnosti človeške družbe, gorečnosti kamnosekov, snovalcev, duhovnikov in laikov. Temeljno vprašanje, ki je gnalo snovalce romanskih cerkve začetku dvanajstega stoletja, je bilo: »Kako izraziti vero?« Vera je seveda bila taka kot od začetka razodetja, toda miselno, teološko in duhovno prebujanje konca srednjega veka,

je postavljalo nove izzive. Za razliko od predhodnih teoloških razmislekov, temelječih v samostanskih skupnostih, je bila nova misel, zbrana okrog katedral, izrazito odprta v svet. Te katedralne šole so se zbiralale okrog učitelja, znan je Peter Abelard. Šolal se je v slavnem Chartresu, ki je bilo močno intelektualno središče še pred Parizom. Še bolj vpliven pa je verjetno bil sveti Anselm, menih iz Clunyja. Dokazoval je da fides quaerens intellectum, »vera išče razum« ali še boljše »vera poraja razum«. Gre za to, da prava vera ni brez razuma in tudi obratno, da razumna vera nikoli ne izgubi povezave z notranjo intuicijo vere. Najbolj brano delo v dvanajstem stoletju je bilo njegovo *Cur Deus Homo?* Zakaj je Bog postal človek? Anselm razlaga, da se je Jezus popolnoma poistovetil s človekom in vstopil v vso človeškost, da bi človeka, vso zgodovino in vse stvarstvo vodil prek odrešenja k Bogu. Prek Jezusa se grešni človek, ki nikoli ne izgubi svoje bogopodbnosti, lahko dvigne k luči in je sprejet v večno življenje z Bogom. To je čudovit temelj vere, katerega izraz je pravi in resnični namen arhitekture romanske cerkve. To temeljno resnico naše vere lahko izražamo na vedno nov način, razumljiv in prepričljiv bratom in sestrām v današnjem času. Tudi mi danes smo sredi nekega veka, ki se končuje in ki v Jezusu Kristusu prehaja v nekaj novega.

br. Mitja Marija Ponikvar

Br. Daniele in služenje v menzi za uboge

Ali se lahko prestaviš?

Sem br. Daniele Grossule in sem brat kapucin lombardske province od leta 2009. Sem tudi diakon, že 4 leta in 2 meseca.

Kje in kako je do sedaj tekla tvoja pot kot brata kapucina?

Ob koncu začetne vzgoje je bila moja prva služba ta, da sem bil eno leto v naši župniji v mestecu Como, kjer sem bil še z enim od sobratov odgovoren za aktivnosti v oratoriju. Po tistem letu mi je bila dodeljena obveznost za 3 leta in sicer služenje v menzi za uboge v Milanu, na piazzale Velasquez.

Kakšna je zgodovina te menze za uboge. Jo lahko prosim na kratko opišeš?

Že imenovana menza za uboge, ki je bila ustanovljena v 50-tih letih prejšnjega stoletja. V tistem času jo je vodil sosednji samostan (samostan Monforte, kjer je kurija lombardske province), vse do leta 2016. Za tem je bila pridružena organizaciji Opera san Francesco za uboge, ki je ena izmed fondacij Onlus, ki jo vodijo kapucini. Ta je v tej menzi naredila številne prenovle in posodobitve. Namen je bil ta, da bi to menzo usposobili v tolikšni meri, da bi zmogla služiti večjemu številu ubogih kot v preteklosti. Obenem pa so želeli, da bi sledila praksi starejše in večje menze Opera, ki se nahaja v Corso Concordia v Milanu in ki nudi od 1000-1200 toplih obrokov za kosilo in pa od 900-1000 obrokov za večerjo in to vse dni v tednu, razen ob nedeljah. Na novo prenovljena menza je bila od-

prta oktobra 2017 in za tem smo v roku enega leta prešli iz 100-150 ubogih na približno 300 ubogih, ki so jedli pri nas. Danes, ko smo v tretjem letu »novega življenja« te menze za uboge, so številke približno od 330 do 340 ubogih na dan (menza je odprta samo za kosilo), so pa tudi redke špice ob ponedeljkah ali torkih, ko jih pride od 370 do 380.

Je to tvoja edina konkretna izkušnja dela z ubogimi?

Ta izkušnja ni edina in tudi ne prva za mene, saj sem že v obdobju, ko sem bil še študent, večkrat čez poletje pomagal kot prostovoljec v ustanovi, ki se nahaja na Corso Concordia. Tam nisem samo stregel ubogim pri obrkokih, temveč sem tudi pomagal pri tuših in pa v garderobah, kjer ubogi dobijo obleke. Zaradi tega sem lahko že od prej vedel, kaj me čaka v prihodnosti, torej v zvezi z delom v tej menzi, kjer sem sedaj. Seveda pa je velika razlika med prostovoljcem neke menze, ki pride tja enkrat tedensko in med odgovornim menze, ki mora biti tam navzoč vsak dan.

Kakšen je vaš odnos in povezanost z laiki-prostovoljci?

Naša menza, kot večina ostalih menz, sloni na prostovoljcih, ki jih je pri nas približno 100. Njihova naloga je ta, da strežejo med obroki, da pazijo na dvorano menze in pa, da tudi čistijo pladnje, ki jih uporabljajo uporabniki. Da nekdo postane prostovoljec v organizaciji Opera se je potrebno udeležiti tečaja za usposabljanje. To pa zato, da postanejo ozaveščeni o različnih služenjih, v katerih lahko delujejo. Izvejo tudi, kaj se pričakuje od prostovoljca pri služenju. Tako lahko tudi oni izberejo, kar jim je bolj »pisano na kožo«. Večkrat na leto so organizirana srečanja v katerih se slednji srečajo z ostalimi skupinami prostovoljcev. V teh srečanjih je priložnost za podelitev o tem, kako gre služenje.

Si torej zadovoljen z skupino prostovoljcev?

Sem zadovoljen, predvsem z njihovo osebnostjo, ki je potekala vse od odprtja menze pa do danes. To je rast, ne samo v upravljanju

menze same, ampak predvsem rast v odnosih z uporabniki menze.

Kakšna je družbena sestava uporabnikov te menze?

Uporabniki te menze prihajajo iz različnih držav. V ozadju so zelo različne zgodbe revščine, ki seveda zahtevajo različne pristope. Kar se tiče nacionalnosti imamo kar lepo število Italijanov, prevladujejo pa južnoameričani, predvsem tisti iz Peruja. Za tem sledi lepo število afričanov in pa ljudi iz vzhodne Evrope. Na splošno so po večini tukaj moški, a vseeno je prisotno precej žensk in pa tudi kakšna manjša družina.

Kaj pomeni za brata kapucina, biti na čelu takšne strukture, ki je odprta vsak dan?

Vse to od mene zahteva poglobljene odnose z osebami, uporabniki ter prostovoljci. Preko menze sem spoznal mnogo ljudi. S številnimi od njih sem vzpostavil zares globoke odnose in prijateljstva. Soočati se z njimi, mi je dalo veliko in predvsem sem zrastel v sposobnosti poslušanja bližnjih, brez predsodkov. Naučil sem se tudi poslušati številne zgodbe ljudi, katerih preteklost ni najlažja, nasprotno, po navadi so te zgodbe kar težke. Kljub vsemu nadaljujem s tem služenjem, saj čutim, da nas v to kliče Gospod, da smo blizu in da prinašamo njegovega duha tistim, ki se nahajajo v težkih situacijah. Saj smo ne glede na barvo kože ali veroizpoved Njegovi otroci. To je tudi naša karizma manjših bratov, ki sledimo Kristusu po vzoru sv. Frančiška, ki je valbil svoje brate, naj bodo zadnji med (z) zadnjimi.

Pogovarjal se je br. Jožef Mezeg

Romanje v mojo notranjost

Iskala sem nekaj. Nisem vedela kaj. S svojim odnosom do hrane od kar se spominjam, nisem bila zadovoljna. Vedno, ko mi je tisto nekaj manjkalo (čutila sem utrujenost, zaspanost, nezadovoljstvo, žalost, ...) sem posegla po hrani, največkrat tisti, prepovedani. In jesti »zdravo« mi je predstavljalo problem. Vlagati sem morala trud. Odpovedovala sem se stvarim in ob tem nisem čutila veselja, niti nisem videla smisla ...

Zato sem med vsemi možnostmi izbrala post. Pričakovala sem, da se bom v tem tednu vsaj malo spremenila. Dobila sem mnogo več od svojih pričakovanj. Ostala sem jaz, ki samo sebe sprejema v vsej svoji grešnosti in po vsakem padcu vstanem z Njegovo pomočjo. Moje življenje je dobilo okus. Imam se rada. Vem, da sem vredna ljubezni in da me moj Nebeški Oče neizmerno ljubi.

V Kančevce sem se odpravila z nekim strahom pred neznanim. Prišla sem kakšno uro pred začetkom programa in si privoščila sprehod po gozdičku poleg doma. Jesensko obarvano listje je pomirilo mojo dušo in odgnalo strahove. Še zadnjič sem poklicala moža in mu sporočila, da sem varno prispela. Po nastanitvi, večerni mizi in maši sem poslala še zadnje sporočilo za lahko noč otrokom in možu in za teden dni izklopila telefon. Z večerno mizo smo tudi vstopili v svet tišine in začelo se je romanje v mojo notranjost.

Doživljala sem neverjetne stvari. Potovala sem v svojo preteklost, se soočala s sedanjostjo in zrla v prihodnost. K temu so me vzpodbujali ples, Sveto

pismo, nagovori in pogovori z duhovnim vodjem, ljudje s katerimi sem se srečevala, čeprav smo bili v tišini, ... hrana in pijača, ki smo jo uživali, prostor in okolica po kateri sem se sprehajala ... Nagovarjalo me je vse, kar me je obdajalo. V misli so mi prihajale besede iz Svetega pisma in v sebi sem čutila mir. Prepuстила sem se sončnim žarkom Jezusove topline med adoracijo in okušala Jezusovo sladkost pri sveti maši. Med dnevom sem začutila skeleče rane in jih izpirala s solzami. Naš usmiljeni in ljubeči Oče me je toplo objemal in rane zacelil. Pritisk v moji glavi, ki ga doma sploh nisem zaznavala, a je obstajal in me utrujal, je izginil. Postajala sem lahka in spočita. Zdelo se mi je, kot da sem v brezčasnem stanju.

Zanimivo mi je bilo popoldansko romanje k romanski rotundi v Selu. Na poti tja sem se nahajala v moji mladosti. Jezus je lahko in sproščeno hodil ob meni in z menoj kramljaj. Pogovarjala sva se kot to počnejo najstniki. Veseli in polni pričakovanj zrejo v neznano prihodnost. Hodila sva po gozdu. Sončni žarki so prosevali skozi liste dreves in njih jesenske zlato rumene barve delali še lepše. Tla so bila posuta s suhim jesenskim listjem, ki je šumelo pod mojimi stopali. Na poti nazaj pa sem bila v sedanjosti. Začutila sem veliko hvaležnost za moža in otroke in vse izobilje, ki nas obdaja. Veselila sem se prihoda domov in prihodnosti, a v sebi nisem čutila nemira in neučakanosti kot se mi je to pojavljalo v preteklosti ob mislih na domače. Tokrat sem čas zaznavala drugače, kot bi ga ne bilo.

Teden je minil in vrnila sem se domov. Še vedno okušam življenje. V meni je mir, ki ga ohranjam s trenutki tišine, branjem Svetega pisma in sveto mašo, kjer mi Jezus vlije novih moči za soočanje z nemirom, ki me obdaja.

Hvala br. Mihi in gospe Ruth za vodenje in podporo in vsem, ki smo skupaj preživeli teden dni za ta bogat delček življenja, ki ste ga delili z menoj.

Anita Rijavec

Duh Assisija 2019

Na kaj pomisliš, ko slišiš »Edinost v različnosti«? To vprašanje mi je zastavila s. Tina na kapitlju Frame.

Na debelo sem jo pogledala, izstrelila prvo asociacijo (bodimo iskreni, slabo) in jo vprašala, zakaj jo to zanima. Odgovorila mi je, da mora nekaj pripraviti za Duh Assisija, ki je letos na Brezjah in da je to naslov srečanja. Pogovor o tej temi se je s tem zaključil. Na Duh Assisija sem rahlo pozabila, do zadnjega srečanja Frame pred dogodkom. Znova sem dobila vprašanje, na katerega nisem imela odgovora. A greš na Duh Assisija to soboto? V trenutku smo dobili mesto na avtobusu še zame in tako sem dobila odgovor. Ja, grem. Veselila sem se romanja, saj sem vedela, da bo duhovno poln, videla bom soframaše iz drugih bratstev, pa še na Brezjah prej nisem bila nikoli.

Ko smo prišli na Brezje, sem bila zelo vznemirjena, saj nisem vedela kaj pričakovati, vedela sem le, da sem na mestu kamor je zelo rada romala moja babica. Ko smo stopili iz avtobusa, sem sledila skupini, ker res nisem vedela v katero smer moram. Prišli smo do bele, mogočne bazilike. Nekaj trenutkov sem samo stala pred njo in jo občudovala. Nato pa sem že slišala znane glasove soframašev. Hitro smo si izmenjali kaj je novega, uglasili instrumente in se pripravili na sv. mašo. Obred je bil zunaj, saj je bilo ogromno ljudi, pa tudi vreme je bilo zelo lepo. Maša je bila posebna, saj smo bili okoli iste mize, okoli istega Bistva zbrani, mladi in stari, od tukaj in do tam. Potem je sledilo pričevanje sestre Metke Kos FMM, duhovnika Blaža Jezerška in zakoncev Lojzeta in Tantely Gabršček. Vsi so nam spregovorili o edinosti v različnosti in kako jo oni živijo. Po kosilu pa smo se prestavili v dvorano, kjer nam je skupina mladih uprizorila dramsko igro,

Mož miru, ki govori o srečanju med Sultanom in sv. Frančiškom Asiškim. S tem smo sklenili naše romanje, se poslovili in odšli vsak svojo pot.

Če bi še enkrat dobila vprašanje na kaj pomislim ko slišim edinstvo v različnosti, bi veliko lažje odgovorila. Vsi smo različni, pa vendar zedinjeni v istem Bistvu – v Njem, ki je najvišji.

Na kaj pa ti pomisliš, ko slišiš »Edinstvo v različnosti«?

Sabina Petek

Vikend štepanjske Frame v Piranu

Deževen, povprečno siv ljubljanski ponedeljek. Ampak nekaj tako sijočega je v njem! Pravzaprav v meni – in to je hvaležnost za vse darove v preteklem vikendu! Za brate in sestre, za sonce, za trenutke presunljive navzočnosti, za obljube, molitve, Besede, tišino. In za kuharice, seveda.

V petek smo delali sveče, Ana Vanesa nas je vse navdušila nad packanjem z voskom. In nastal je čudovito unikaten adventni venček!

Soboto smo začeli z jutranjim sprehodom po skrivnostno meglenem Piranu in hvalnicami pri cerkvi sv. Jurija na klifu. Kdo bi si mislil, da se bo iz tega rodil - tako in drugače - zares sončen dan. Tak topel in prijeten, oseben in družaben, iskren, zabaven, globok. Ob Abrahamu in Frančišku smo razmišljali o odločitvah, zaupanju, zavezi, bratstvu. In ko smo zvečer med adoracijo zrl i Jezusa, sta v srcih jasno zazveneli dve besedi: „Tukaj sem!“

Srečanjem Frame sem se pridružila pred kratkim. In prej se mi moja pot niti približno ni zdela zrela, da bi dala obljubo. Ampak v nekem trenutku sem se zavedla, da je izraz „dati obljubo“ v resnici prav smešen. Kaj sploh je malo poguma, odločitev in zaupanje v primerjavi z vsem, kar z obljubo dobiš? Kako velik dar je to. Hvala, Gospod, za brate in sestre, za veselje, ki ga lahko delim z njimi, za njihovo podporo in molitve, objeme, navzočnost. In za njihovo pričevanje o Tebi, ki po majhnih ljudeh počneš tako velike stvari.

To je bil moj prvi Frama vikend. Na začetku negotov, v resnici pa tako domač in prijeten, poln navzočnosti in bratstva v tistem res pristnem pomenu besede ...

Ivana Žigon

Frama Šiška v Davči

Prvi vikend v adventu smo se bratje in sestre iz Frama Šiška odpravili na duhovni vikend. Šli smo v Davčo, kjer smo kmalu ugotovili, da je veliko hladneje kot smo pričakovali. Ampak na srečo nas je gredo dobro vzdušje v bratstvu.

Duhovni vikend smo začeli v petek zvečer s katehezo in molitvijo. Pogovarjali smo se o tem, kako je Frančišek začel svojo pot in kako ga je Bog nagovoril v cerkvi svetega Damijana. Nato smo med molitvijo tudi mi, tako kot Frančišek, obrisali prah s križa in ob njem molili.

V soboto smo imeli katehezo o Božjem kraljestvu, podrobneje smo si ogledali par svetopisemskih odlomkov, ki govorijo prav o tem in si podelili svoja razmišljanja. Preostanek dneva smo preživali v sproščenem vzdušju, med kuhanjem in pa ob družabnih igrah. Čeprav je v našem bratstvu letos kar nekaj novih obrazov, smo si med seboj že zelo domači.

Zvečer smo imeli adoracijo in obred sprejema v bratstvo. Medse smo sprejeli kar sedem novih bratov in sester. Za našo Framo je bil to prvi obred sprejema v bratstvo, prej smo namreč zmeraj dajali le obljube, letos pa smo se odločili tudi za ta obred. Bilo je izredno lepo in kljub temu da smo bili vsi po celem dnevu že kar precej utrujeni, je vseeno sledilo še skromno praznovanje.

Nedeljska maša je bila tudi nekaj posebnega, saj sva pri njej dali obljube dve članici bratstva. Obe sva obljube dali drugič in čeprav sva bile samo dve, je bil ta obred prav tako dragocen.

Na zaključni refleksiji smo se vsi strinjali, da je bil vikend uspešen in da nam je bilo najbolj drago ceno to, da smo skupaj, da smo povezani, da smo bratstvo. In pa seveda da smo Frančiškovi.

Kristina Klara Čušin

Dobro iz vsakega srca

17. dobrodelni Karitasov koncert župnije Sveti Jožef, Maribor

„Dobro iz vsakega srca“ je bilo letošnje geslo tedna Karitas in besede tega gesla so se udejanjile na

letošnjem dobrodelnem koncertu župnije sv. Jožef, Maribor. Dobro je prihajalo iz src vseh nastopajočih, dobro je prihajalo iz src vseh, ki so koncert pripravljali in ga izpeljali, dobro je prihajalo iz src vseh obiskovalcev, ki so se koncerta udeležili in s svojimi prispevki podprli župnijsko Karitas, dobro je prihajalo iz src naših kapucinskih duhovnikov, dobro je prihajalo in prihaja skozi vse leto, leto za letom, iz src naših karitasovih prostovoljk in dobro je prihajalo iz Božjega srca, ki nam vse daje.

Vsako leto je dobrodelni koncert naše župnije fantastičen zaradi domačnosti in povezanosti, ki jo je moč čutiti. Čeprav ni vse popolno, to prijetno ozračje dela naš koncert zelo lep, bogat in poseben. Vedno, tudi letos, so ga ustvarili odlični nastopajoči, ki so dali na razpolago svoje talente, vsak, po svojih zmožnosti.

Poseben trenutek je bil trenutek zahvale trem dolgoletnim sodelavkam župnijske Karitas, ki so se poslovile kot aktivne sodelavke. „Kajti lačen sem bil in ste mi dali jesti, žejen sem bil in ste mi dali piti, tujec sem bil in ste me sprejeli, nag sem bil in ste me oblekli, bolan sem bil in ste me obiskali, v ječi sem bil in ste prišli k meni... Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili“ (Mt 25,35-40). Orosile so se mnoge oči na odru in v dvorani. Adela, Danica in Franica, vedite, kar ste dobrega storile najmanjšemu bratu ali sestri, ste storile Gospodu. Bog Vam poplačaj!

„Dobro iz vsakega srca“...

Leonida Krajnc

Romanje mladih na Poljsko

Leto je naokoli in zopet me v nabiralniku pričaka pošta iz agencije Aritours: »Spoštovani romarji, zahvaljujemo se vam za vašo prijavo na romanje na Poljsko...« In dogodivščina se že začne. Odštevanje dni do 26. oktobra, čakanje na naslednjo pošto in premišljevanje na poln kovček.

Škofijski odbor za mlade Maribor se je letos odločil za Poljsko, saj mineva 20 let od obiska sv. papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji. V zgodnjih jutran-

Foto: Matjaž Vertus

jih urah se avtobus ustavi že v Celju, Tepanjah in Markovcih, ob 5h pa pobere nas Mariborčane in te ki se k njim prištevamo. Vstopimo na avtobus, prejmemo blagoslov od gospoda nadškofa Cvikla in naša pot se zares začne. Z našo super vodnico Dominiko Koritnik Trepel in našimi duhovnimi vodji; Juretom Sojčem, s. Štefko Klemen in Fani Pečar, se podamo na novo štiridnevno dogodivščino.

Ogleda smo začeli v Wadowicach. V mestu se je leta 1920 rodil Karol Wojtyła, ki na svoji verski poti najprej postal krakovski škof in kasneje papež Janez Pavel II. Ogledali smo si farno cerkev, ki leži v neposredni bližini muzeja, v katerem smo se sprehodili skozi papeževo življenje. Del muzeja je tudi njegova rojstna hiša z nekaterimi originalnimi predmeti njegove družine. Wadowic nismo mogli zapustiti brez tega, da bi poskusili znamenite Kremovke, ki jih je mladi Karol v času študija imel najraje. Mašo smo prvi dan obhajali na Kalvariji Zabrzvdowski. Zvečer je sledila nastanitev v Krakowu in težko pričakovan spanec.

Drugi dan našega romanja je bila nedelja. Zato smo najprej obhajali sveto mašo in sicer v novozgrajenem svetišču Janeza Pavla II., kjer so v spodnji cerkvi shranjene njegove relikvije. Glavno svetišče krasijo mozaiki patra Marka Rupnika. Naprej smo se zapeljali do Wieliczke. Mesto je svetovno znano po enem od najstarejših rudnikov na svetu, rudniku soli Wieliczka, ki je na UNESCO-vi listi svetovne dediščine

v Evropi. Rudarji so kameno sol kopali vse od začetka 13. stoletja pa vse do leta 2007. Spustili smo se po 378 stopnicah v globino 67 metrov. Pot se vije po hodnikih in stopnicah skozi prečudovite dvorane vse do globine 138 metrov. V nadaljevanju smo spoznali mnoge načine starodavnega pridobivanja kamene soli. Vrhunec ogleda je največja podzemna cerkev sv. Kinge (Święta Kinga), zavetnice Poljakov, ki je v celoti izdelana iz kamene soli ter se nahaja na globini 101 metra. V kapeli so izrezljane skulpture in slike, ki že več kot 100 let ponazarjajo dogodke iz Nove zaveze. Od leta 1999 v kapeli lahko obiskovalci občudujemo tudi kip Janeza Pavla II. V kapeli je zazvenela Marija skoz življenje iz naših mladih grl. Po kosilu je bil čas za vodeni ogled mesta Krakow, ki smo ga zaključili na gradu Wawel.

28. oktober je bil turoben ponedeljek, ki se je ujemal z našim ogledom. Obiskali smo Auschwitz II., uničevalno taborišče, tudi imenovano "Auschwitz-Birkenau – nemško nacistično koncentracijsko taborišče smrti". Pretreseni smo se v tišini sprehajali ob tirih, ki so vodili do krematorijev in barak. Ob kipu v spomin vsem, ki so tu izgubili svoje življenje, smo tudi mi zmolili za njihovo zveličanje.

Pokazalo se je nekaj sonca in odpravili smo se do svetišča Božjega Usmiljenja Lagiewniki in obiskali grob sv. Faustine Kowalske, ki jo je sv. papež Janez Pavel II. leta 2002 razglasil za svetnico. Naš zadnji popoldan skupaj smo preživeli prosto. Na vrsti je bilo nakupovanje, po večerji pa kartanje in druženje do poznih nočnih ur.

V torek se je naša pot domov začela že ob pol sedmih zjutraj z zajtrkom. Nato pakiranje na avtobus

in vožnja iz Krakowa. Postanek je sledil v Zakopanah, znanem smučarskem središču, ki ga je rad obiskoval tudi sv. papež. Svojo zadnjo skupno mašo smo obhajali v tamkajšnji stolnici posvečeni Fatimski Mariji in si ogledali tudi spominski park sv. Janeza Pavla II.

Prihod v Slovenijo v poznih nočnih urah ni pomenil konca našega potovanja. Skozi štiri dni so se spletla nova prijateljstva, ki upam, da se nikoli ne pozabijo. Maribor, Markovci, Celje in Sevnica so se preko skupinice mladih povezali v eno lepo družino, ki je v hladne oktobrske dni v Krakowu prinašala toplino in smeh.

Ajda Barbarič

Pri Kraljici Miru

Skavtski prijatelji, ki radi romamo skupaj, smo se v nedeljo, 8. decembra, na praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije odpravili na Kurešček. Zakaj? Zato, da bi skupaj z drugimi romarji počastili Marijin praznik, da bi se v tem adventnem času izognili potrošniškemu »veselemu decembru«, glasnemu živ-žavu in zapravljanju, da bi Kraljico miru prosili za mir v svojih srcih, v družinah, v domovini in na svetu, pa tudi zato, da bi se ji priporočili, naj nas varuje na našem naslednjem peš romanju po Sveti deželi, v februarju 2020.

Zbrali smo se v Želimljem in se podali na pot k Mariji. Gor nas je vodila Barbara, dol pa Eve, obe izkušeni romarici pri Jakobčkah. Vmes smo se najprej ustavili v domu pod Kureščkom, da bi si odpočili in

pomalicali ter dobili še nekaj navodil in podatkov za Sveto deželo. Cerkev na hribčku nas je pričakala v vsej svoji lepoti in prijaznosti. Ko so prižgali vse luči in dve svečki na adventnem venčku pred oltarjem, smo lahko začeli z molitveno uro pred Najsvetejšim za uresničitev Marijinih namenov. 8. december je tudi datum, ko se je Marija zadnjič prikazala očetu Špeliču na Kureščku in od tega je letos že 20 let.

Po molitvi so sledile pete Litanije Matere Božje, potem pa slovesna sveta maša, ki jo je vodil dr. Košir, salezijanec, duhovni pomočnik v župniji Ig. Cerkev se je napolnila z romarji do zadnjega kotička. Oglasile so se tudi orgle in ljudsko petje Marijinih pesmi je spremljalo celo mašo. Bila je tudi priložnost za sveto spoved.

V zgodnjem mraku smo se poslovili od Marije na Kureščku in v trdni temi prišli dol v Želimlje. Med potjo nas je spremljala Marija in v srcih smo odnesli domov mir. Mir, ki nam je bil podarjen. Mir, ki nam ga je obljubila Kraljica miru. Tisti mir, ki ga svet ne more dati ...

Ester Srdarev

Novo vodstvo FRAME v Štepanji vasi

Dan po Brezmadežni smo se Framashi zbrali na našem rednem srečanju v »Štepcu«. Kot smo navajeni smo začeli z adoracijo, da najprej pozdravimo Jezusa. Pred blagoslovom z njim, pa so obljube Frame izrekla še tri dekleta (šest nas je obljubo dalo na duhovnem vikendu v Piranu). Kako lepi in iskreni trenutki so to! Bogu hvala!

Naše srečanje se je nadaljevalo v župnišču. Pred nami je bila pomembna naloga – izbrati novo vodstvo. Res je bilo očitno, da nas Sveti Duh navdihuje, saj smo bili zelo sinhroni pri glasovanju. Znova smo za predsednico izvolili Ano Vanesso Bogataj, kot podpredsednica in svetovalka so se ji na novo pridružili še Katja Ceglar in Ivana Žigon. Najprej dekletom še enkrat čestitam za izvolitev in se jim zahvaljujem, da so bile pripravljene sprejeti ta sladki (upam) jarem služenja svojim bratom in sestrām. Zelo zelo zelo pa smo hvaležni tudi našima duhovnim asistentoma in njunima samostanskima družinama, da nas vedno z veseljem sprejmejo. Br. Matej in s. Sabina, radi vaju imamo, naj vama Dobri Bog povrne!

Valentina Čermelj

Kako sakralni umetnik ustvarja v Brkinih

Tadej Razingar je kipar. Prihaja iz Ljubljane Vič. Zadnja leta si je delavnico uredil v Brkinih, v starem župnišču v Hrušici, na Primorskem. Tadej je tudi iskalec Božjega obličja, zato je kot katehumen pred dvema leti prejel svete zakramente. V pogovoru bomo več izvedeli o prepletanju njegovega ustvarjanja in presežnosti.

Kako se je v tebi razvijala umetniška žilica, da si postal kipar?

»Umetniška žilica« je bila vidna že v osnovni šoli, nato v srednji, ko sem, bolj kot ne, slikal skupaj z bratrancem in nekaj malega oblikoval v glini in siporeksu. Kiparjenje v kamnu zahteva resnejše pogoje. Kamen sem začel oblikovati po preselitvi na Primorsko, kjer sem kot vajenec dobil službo kamnoseka v Izoli. Pot se je nadaljevala do kamnoseka v Seči, v Parecagu, pa do restavratorja v Brkinih, do danes, ko imam po 17-ih letih svoj atelje – kiparsko delavnico.

Kaj želiš posredovati s svojimi kiparskimi deli?

Kiparstvo je izrazno sredstvo; lepo je, če uspe kiparju misli udejanjati v kamniti obliki. Posredovati želim duhovno, teološko znanje, vrednote in modrost, ki mi veliko pomenijo ter predstavljajo

višek človeškega uresničenja. Tako upodabljam sv. zakramente in prilike iz življenja svetnikov – sv. Martina, Jezusa in Samarijanko, križev pot, evangelij, sveto družino, angele. Motiv vstajenja sem upodobil trikrat in vsakič me je globlje nagovoril.

Kdo so tvoji naročniki? Ali je danes še posluh za kiparska dela?

Zadnjih 8 let, ko se pretežno ukvarjam s sakralno umetnostjo, so hvaležni naročniki Cerkev, občina in krajevna skupnost. Moderna družba je potrošniška, kiparjenje v kamnu se v umetniških krogih smatra za staromodno. Povrh tega je kriza tisto peščico ljudi, ki ima posluh in ceni umetnost, odmaknila od nakupa, ker se jim zdi predrago. Ob tem se zgodi selekcija med samimi ustvarjalci, se pravi, v prvi vrsti, ali imajo oni posluh oz. kaj želijo, da se sliši skozi njihova dela.

Kako nastaja novo naročilo?

Že nekaj let delam predvsem po naročilu, če gre za nov izdelek. Če ni naročil za nov izdelek, pa

Tadej Razingar: Znamenje

so popravila starih. Med drugim se ukvarjam tudi z restavriranjem, slikarstvom in klesanjem nagrobnih napisov. Pri naročilu novih del se začne z neko željo, namero, ki jo imajo naročniki, potem pridem z enim ali več načrti razmerja 1/10 ali 1/1, pri čemer mi pustijo precej svobode. Ker so dela javna, se med načrtovanjem in kasneje pred dokončnim načrtom precej posvetujem s katehisti, duhovniki, škofom in vsemi, ki lahko pridodajo na globini sporočila, kar spet vodi k vprašanju, »kaj želim posredovati s kiparski deli«. Delo je končano, ko je montirano. Bolj kot ne moram biti zadovoljen že z natančnimi risbami, med delom pa je še vedno možno kaj pridodati.

Kako se vera in odnos z Bogom prepletajo s tvojim ustvarjanjem?

Umetnost vidim kot talent, ki ti ga Bog priskrbi, na tebi pa je, da se zahvališ za prejeto in to neguješ najprej Njemu v slavo. V srednji šoli sem želel vstopiti

v samostan kot slikar, življenje me je nato vodilo po drugačni poti. Danes živim v starem župnišču, kjer delam predvsem na duhovni kiparski umetnosti; za to sem hvaležen in bom to poslanstvo negoval naprej. Duhovnost vidim kot najvišje stanje umetnosti oz. jo presega, ni vezana na izrazno sredstvo – kamen, slika, pisateljstvo. Verjamem, da umetnost šele govori o stanju, ki ga duhovni človek živi.

Kako je z molitvijo med delom? Kako te pri delu vodi Sveti duh?

Molitev in priprošnja Sv. Duhu osvetlita mojo pot in vodita dejanja, to nujno potrebujem za ustvarjanje sakralne umetnosti. Ko premišljuješ in načrtuješ neko tako delo, se ob tem poglobljaš in zelo zbližaš s tematiko, tudi to je namen, ki me tako prevzame. Ob tem sem hvaležen, če je tudi kdo drug nagovorjen in se ga delo dotakne.

Intervju pripravila: Jana Barba, voditeljica DMŽ

Bog pride to noč, bratje. Bog bo prišel ob polnoči in bo izpolnil vsa pričakovanja. Bog bo sedel na ponižnem osliču, v trebuhu čiste matere. Bog bo to noč prišel in prinesel darila. Prinesel bo zlato skrinjico, napolnjeno s ponižnostjo in usmiljenjem. Nežnost bo vzel iz svoje roke. To noč bo prišel Bog.

(Larrañaga I., Naš brat Francišek, To noč bo prišel Bog)

V imenu obeh narodnih svetov OFS ter FO in FRANE želiva vsem bralcem blagoslovljen Božič ter ustvarjalnosti, ponižnosti in usmiljenja v letu 2020.

Predsednici Fani Pečar in Karin Črnigoj

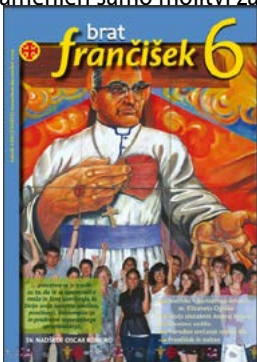

brat francišek

https://www.franciskani.si/?page_id=383

Mesec november ni namenjen samo molitvi za umrle, ampak v sebi skriva tudi teden zaporov in teden Karitas, v čemer prepoznamo elemente telesnih in duhovnih del usmiljenja. Zato se v šesti številki revije Brat Frančišek srečujemo s svetniki, ki so označeni kot karitativni delavci. Zavetnica OFS je sv. Elizabeta Ogrska, ki je znana tudi po svoji karitativni razsežnosti. O njej je razmišljala Doroteja Emeršič OFS. Poleg sv. Vincencija Pavelskega je sozavetnik Karitas tudi novejši svetnik, sv. nadškof Oscar Romero, ki je sicer umrl mučeniške smrti. Več o njem in o božjem služabniku Andreju Majcnu najdete v rubriki Naša evangelizacija. Nova rubrika v reviji je Členimo Vodilo, kjer je na kratko razložen določen član Vodila OFS. Za razlage skrbi Mojca Špende OFS, tokrat pa je predstavljen 5. člen. Rubrika OFS nam prinaša utrinke z Narodnega srečanja svetov krajevnih bratstev OFS, ki je potekalo pri sv. Petru v Ljubljani. Pa tudi pogovor z bratsko animatorko Gordano Gašperlin OFS iz Maribora. Med tokratnimi znanimi člani Frančiškovega svetnega reda pa je predstavljena sv. Mati Marjeta, mati sv. Janeza Boska. Veliko zanimivega branja torej.

MED NAMI

Duh Assisija in Brezmadežna

<http://minoriti.rkc.si/ponudba/revija-med-nami>

Četrta številka revije Med nami je posvečena razmišljanju o milosti. V uvodniku piše o njej p. Igor Salmič. Razsežnosti milosti so pred nami razgrnili tudi p. Martin Kmetec in „uradni fotograf“ revije Ubald Trnkoczy ter sestre klarise. V Svetem pismu je poiskal besedila o milosti Alan Tedeško. Za vse milosti je nad vse hvaležen p. Jože Osvald, ki v intervjuju razkriva svojo pretresljivo zaupanje v Božje vodstvo. Iz rubrike Biseri molitve veje goreča predanost pokojne Nataše Ahčin, ki nam spregovori tudi skozi razmišljanje sestre karmeličanke, v katerem le-ta razodene, kako ji je duhovna povezanost z Natašo odkrila poslanstvo življenja. Ker ta revija povezuje Brezmadežno in duh Assisija, ne manjka tudi razmišljanj o tem, zakaj častimo Marijo, iz asiških logov pa je toliko utrinkov, da revijo enostavno morate vzeti v roke in vse to prebrati. Ne izpustite pa strani, namenjene mlajšim, ki jo oblikujeta mamica in hči Eva in Lina Strajnar. Bralcem sta postavili domiselno nalogo povezovanja svetopisemskih odlomkov, ki govorijo o milosti. Skozi celo revijo pa veje božično veselje in zahvala, da je Bog postal človek.

MOLITVENA NAVEZA

Kot so plezalci v gorah med seboj povezani z isto vrvjo, tako smo v molitvi povezani

za dobre družine in duhovne poklice

Mladi in od Gospoda poklicani...

Stalna naslovnica v Frančiškovem prijatelju »Molitvena naveza« spodbuja in nagovarja molitev za dobre družine in duhovne police. Za četrto številko FP sem našel lep spodbuden zapis v Informativnem listu Redovna občestva sestre Urške Šivic SL. Osebnost me je ta izpoved zelo nagovorila. Upam, da bo tudi bralke in bralce FP. Ker je omenjeni List bolj za redovnice in redovnike, je zelo primerno, da ga objavljam v FP.

Želela sem...

V srednješolskih letih mi je kot mlademu kristjanu bil ideal uspešno animatorstvo in priljubljenost pri mlajših, pri župniku ali voditelju skupine, po drugi strani pa sprejetost med vrstniki, večina tega bolj podzavestno. Želela pa sem si poučenosti v veri. Ideal mi je bil suverenost v razmišljanju in predstavljanju svojih pogledov drugim, samostojnost in odgovornost ter biti sogovornik z odraslimi. Pred dokončno odločitvijo mi je bila znotraj misli na družino ideal čistost in vzdržnost pred poroko ter zakonska zvestoba. Najgloblje vprašanje, ki se ga spomnim, pa je bilo, kaj je resnična ljubezen ter jo živeti. Kaj vse bi na-

redila in kaj vse dopustila za ideal medsebojnega razumevanja v družini in med vrstniki!

Ideal je to, kar Gospod želi

Gospod pa me ni vzgajal za usposobljenost, ampak **za odnos**. Ni me vodil do sposobnosti, ampak je ob času, ko je želel, sam podaril kakšno sposobnost in lastnost, ki je v tistem trenutku pomagala, da je bilo bodisi povzdignjeno življenje, njegova vrednost bodisi je dogodek drugim postal izhodišče za delitev in iskanje, tudi skupaj. Kar je želel zame, je bilo, da bi rastla v združenosti z njim. Ideal je to, kar Gospod želi. Je biti ubog z njim. Je biti usmiljen zaradi njega. Je veseliti se, ker je to edino, kar morem dati v odgovor na njegovo ljubezen. Lahko tudi v blagosti in miru, ki sta sad zaupanja v njegovo zmago v boju križi in smrti; sta sad njegovega vstajenja.

V Kristusu so vsi ideali uresničeni

Prava moč življenja je podarjena iz čuječnosti zanj, ki edini rešuje prav smrti. Kako močna je zame beseda, da je Gospod z nekaterimi učenci šel tja, kjer je bila deklica, ki je umrla (prim. Mr 5,40). To je vedno znova le njegova pobuda, ki je Življenje in Vstajenje. Kaže mi na ideal redovnega življenja: vstopiti z njim v težke situacije življenja ljudi, da bi mogli doživeti, da je Bog obiskal svoje ljudstvo (prim. Lk 1,68-79) in da prebiva z nami (Raz 21,3). V tem se uresničuje preročstvo redovništva o času, ki pride, o združenosti vseh pri Očetu zaradi Jezusovega križa, smrti in vstajenja. Tako je romati svojo osebno spravo z Bogom moj ideal, da bi podaritev Cerkvi, podaritev Gospodu v Cerkvi bila vsak dan polnejša, vsak dan uresničena. V Kristusu so vsi ideali uresničeni in obstaja le še hrepenenje po odrešenju za brate, po svojem odrešenju skupaj z njimi. Naj ta potreba vsak dan pretrese moje srce ob spraševanju, kako sem živela sestrinstvo.

V mladih želja po Bogu, še nima vseh obrisov razodetega Boga.

Papež Frančišek v apostolski spodbudi Kristus živi pravi: »Temeljnega pomena je raz-

ločevati in odkrivati, da Jezus želi od vsakega mladega predvsem njegovo prijateljstvo.« Prepozna številne darove, lahko bi rekli ideale, ki so v njih, in vlogo odraslih, da bi jih prepoznali in potrdili. »V nekaterih mladih prepoznamo željo po Bogu, čeprav ta Bog nima vseh obrisov razodetega Boga. V drugih lahko zaslutimo sanje po bratstvu, kar ni malo. V mnogih je resnična želja po razvijanju sposobnosti, ki so v njih, da bi svetu ponudili kaj dobrega. V nekaterih vidimo posebno umetniško občutljivost ali iskanje harmonije z naravo. V drugih spet je morda velika potreba po komunikaciji. V mnogih mladih odkrivamo globoko željo po drugačnem življenju. Gre za prave izhodiščne točke, notranje sile, ki odprtih vrat čakajo na besedo spodbude, luči in poguma.«

Spremljanje mladih v poslušanju...

Tako spremljanje nam je mogoče v poslušanju, o katerem veliko govori apostolska spodbuda. Papež piše, naj bi mladi in stari hodili skupaj. »Cerkev je kanu, v katerem stari pomagajo ohranjati smer, tako da razlagajo položaj zvezd, mladi pa na vso moč veslajo in si zamišljajo, kaj jih čaka tam čez. Ne dajmo se prepričati tistim mladim, ki menijo, da so odrasli ničvredna preteklost s pretečenim rokom, pa tudi tistim odraslim ne, ki so vselej prepričani, da vedo, kako se morajo mladi obnašati. Bolje je, da se vsi vkrcamo na isti kanu in skupaj iščemo boljši svet, po vedno novem navdihu Svetega Duha.«

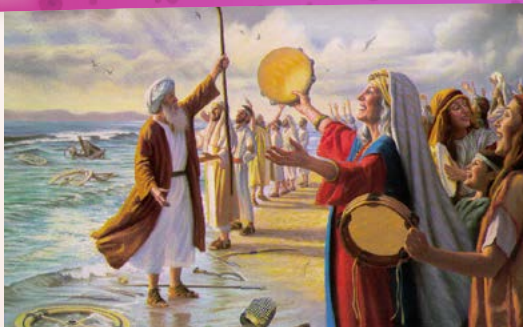
Pripravil br. Placid Prša

Kdor se še želi pridružiti Molitveni navezi za dobre družine in duhovne poklice, naj na Slovensko kapucinsko provinco, Mekinčeva 3, 1119 Ljubljana sporoči: ime in priimek, če želi prejemati Frančiškovega prijatelja in imeti druge stike z nami, tudi naslov, telefonsko številko, elektronski naslov.

Slavljenje

Slavljenje zagotovo ni nekaj, kar bi bilo lastno neki specifični struji v Cerkvi, pač pa nekaj, kar se je v ljudeh spontano rojevalo že od Stare zaveze dalje. Spomnimo se le kralja Davida in njegovega rajanja pred skrinjo zaveze, ali pa številnih pozivov v psalmih »pojte Gospodu novo pesem«. V zgodovini Cerkve so bila obdobja, ko je bilo slavljenje bolj razširjeno, in obdobja, ko je bilo potisnjeno nekam ob rob, kot nekaj, kar s svojo »pretirano čustvenostjo« (in kot tako nestanovitno) nima mesta pri hoji za Kristusom, katera naj bi temeljila predvsem na razumu, neodvisno od našega nihajočega razpoloženja. Dostikrat je bilo slavljenje, v svoji otroškosti in spontanosti, tudi predmet pohujšanja za uglašene in resne. Nič čudnega torej, da danes marsikdo misli, da je ta nena- den pokoncilski izbruh slavljenja v različnih gibanjih in duhovnih strujah v Cerkvi nekaj novega, nekakšna novotarija, ki ali v Cerkvi nima kaj iskati ali pa je primerna zgolj za neko gibanje, za nas ostale pa ne. Nič ne bi moglo biti dlje od resnice.

Slavljenje je vedno izraz neke radosti, veselja, hvaležnosti, Ljudje nismo niti zgolj duhovna bitja (kot angeli) niti zgolj telesna (kot živali), pač pa čudovit preplet tega dvojega. In karkoli počnemo, počnemo kot celota, s telesom in dušo. Molitev ni pri tem nobena izjema in popolnoma naravno je, da ob tem, ko se naš duh v veselju dviga k Bogu, telo naravno teži k istemu cilju. Iz tega se najprej rodi melodija. Vesela pesem, ki najprej izraža veselje ki je v nas, nadalje pa je namenjena tudi dviganju duha – temu, da njen ritem in zven pripomoret k dviganju našega duha tudi v dnevih, ko čutimo v sebi sušo, žalost, naveličanost ... Takoj za glasom pa se prebudi še ostalo telo. Slavimo s celim telesom, tako kot kralj David, ko je rajal pred skrinjo zaveze, ploskamo (Ps 134: Vsa ljudstva, ploskajte z rokami), lahko vriskamo (Ps 98,4: »Vzklikajte Gospodu vsa zemlja, vedri bodite, vriskajte in prepevajte.«, Ps 32, Ps 33) ... Vsi ti izrazi radosti in slavljenja Boga torej niso nekaj, kar spada »v tisto sekto«, pač pa nekaj starodavnega, s trdnimi temelji v Svetem pismu. Smo pa seveda vsi tudi danes v skušnjavi, da bi se pridružili Davidovi ženi Mihali, ki je gledala moža, kako napol razgaljen, skupaj s »prostaki« na vso moč poskakuje in raja in ga je zaničevala v svojem srcu (2 Sam 6,16). Bog jo je za to držo kaznoval z jalovostjo, kar pa lahko nakazuje tudi na plodnost odnosa z Bogom pri tistih, ki prezirajo »rajačo«.

Kljub temu naravnemu sosledju pa slavljenje ni prijetno. Tako kot pri klečanju tudi pri slavljenju stopamo iz svoje cone udobja.

Včasih lahko občutimo tudi fizično nelagodje, predvsem pa nas ponavadi moti (kot smo že prikazali) otroška (toda ne otročja) plat slavljenja. Toda Jezus nas tudi v tem opominja: »Če ne postanete kakor otroci ...«

Slavilna pesem ima tudi to lastnost, da združuje ljudi, še posebej takrat, kadar gre za pesem, ki jo vsi poznajo. Veselo bratsko druženje in prepevanje ima namreč moč, da dvigne še tako potrtega duha. Kajti slavljenje ni namenjeno le popolnim, le srečnim, le tistim, katerim nič ne manjka. Ne, slavljenje je namenjeno vsem nam, z vsemi našimi križi in težavami. Slavljenje je zavestna odločitev za veselje in hvaležnost Bogu, pesmi pa so pri tem le pot do čaščenja Boga. Slavljenje je drža, za katero se odločimo. Kajti če je Bog vsemogočen in če je neskončno ljubeči Oče, potem je tudi vse tisto manj prijetno, kar nas je v življenju doletelo, izraz njegove volje (neposredne ali dopuščajoče). In če je tako, potem je Bog v svoji neskončni modrosti in ljubezni ocenil, da je to lahko dobro za nas. Slavljenje je tako logična posledica prošnje »zgodí se tvoja volja«. V takih trenutkih je naše slavljenje podobno slavljenju Pavla in

Sila v ječi (Apd 16,25) ali drži treh mladeničev v ognjeni peči (Dan 3,17). Kadar je slavljenje vse to, takrat ima za nas čudovite posledice. Je molitev in bližina z Bogom, v naša srca pa prinaša mir in zaupanje. Rešuje nas kritikaštva in zamer ter nas povede v odpuščanje in adoracijo. Za slavljenje je dostikrat potrebno, da v sebi obudimo vero – spomin na čudovite stvari, ki jih je Gospod za nas storil v naši preteklosti, spomin, kako je temni noči sledila jutranja zarja, in tako slavljenje v nas prebuja hvaležnost in ljubezen.

Pri Delavnicah molitve in življenja za odrasle nimamo posebnega mesta, kjer bi govorili zgolj o slavilni molitvi (kot vrsti molitve), je pa ta molitev vključena v DMŽ za mlade, pri obeh pa je slavilna pesem naravni del vsakega srečanja. Pesmi v skladu s temo srečanja so namenjene dviganju duha, bratski povezanosti, počitku od neke pozornosti na temo in hkrati ohranjanju veselja v Gospodu. Vsi mi, voditelji Delavnic, in vsi ostali kristjani, smo vabljeni k vsakodnevnu slavljenju, k dviganju duha h Gospodu, k vsakodnevni odločitvi za hvaležnost, radost in zaupanje.

Primož Lisjak, voditelj DMŽ

Brat Jude McKenna – »Brat Judo«

Br. Jude McKenna, sicer Severni Irec, je pomagal razširiti vadbo juda po vsej Zambiji in po Afriki. Kapucinski duhovnik je bil za svoje dolgoletno služenje judu in ljudem Zambije, kjer je preživel pol stoletja v misijonih, odlikovan z enim izmed najvišjih japonskih odlikovanj.

Njegovega brata dvojčka, br. Briana, tudi kapucina, ki sta bila leta 1966 skupaj posvečena, pa so poslali na zahodno obalo ZDA. »Rojen je bil deset minut pred menoj, a zdaj zaostaja 10 ur«, se smeji br. Jude.

Brata, po rodu iz Ballymoneya, sta se vedno ukvarjala s športom. Judevo obvladovanje juda je zrastle iz mladostne strasti do boksa. Leta 1958 je postal irski in evropski prvak v srednje teži kategoriji, takrat še kot Sean. Ob vstopu v Red je postal br. Jude. Kasneje, po treh obiskih Japonske, ga je pritegnil judo. Zato je dobil vzdevek »br. Judo«. Ima rdeči pas. Policiste in prav tako ženske je v Zambiji učil samoobrambe. Bil je predsednik Zambijske Judo zveze in podpredsednik Afriške Judo unije. Imenovan je bil za pomočnika tehničnega direktorja Commonwealth Judo zveze. Leta 1980 je

bil tako judovski kot boksarski trener na moskovskih olimpijskih igrah. Istočasno pa ga je tudi Vatikan imenoval za kaplana na teh igrah. Japonska vlada ga je sedaj odlikovala z »Redom Vzhajajočega sonca z zlatimi in srebrnimi žarki«. Priznanje, ki se podeljuje ljudem, ki so pomembno prispevali k širjenju japonske kulture, mu je v Dublinu predal japonski ambasador na Irskem. To je priznanje za njegov »izjemen prispevek k krepitevi dvostranskih odnosov in spodbujanju prijateljstva med Japonsko in Zambijo prek juda«. Je tudi priznani mednarodni sodnik v judu. V svetu juda, boksa, borilnih veščin in športa na splošno velja za zelo delavnega, spoštovanega legendarnega trenerja. Temu pritrjuje tudi zambijski narod.

Jonathan Kruger je znano ime mednarodnega juda. Je tekmovalec in selektor različnih držav, sedaj pa ima šolo juda za revne. Br. Jude pa je njegov duhovni voditelj. Ta je v Zambiji treniral več kot 500 judoistov, v

Lusaki pa postavil največji center za borilne veščine v Južni in Osrednji Afriki. »Je eden najboljših inštruktorjev juda in mi je 1995 pomagal pri uvrstitvi na svetovno prvenstvo na Japonskem. Vedno me je ohranil ponižnega prek svojih strahovitih judo davljenj.« Brata je namreč v Zambiji učil sloviti japonski trener Bunji Matsushita. Moral bi se boriti proti svetovnemu in olimpijskemu prvaku Toshiru Dajgu, a je Toshira pitje domače afriške vode spravilo v težave, da se tisti dan ni mogel boriti.

Br. Jude se spominja, kako sta z bratom, ki sta v mladosti bila neločljiva, istočasno, a popolnoma ločeno odkrila poklicanost. »Bila sva na tekmi kriketa med Irsko in Zahodno Indijo. Povedal sem mu, da sledi »ločitev«. Nameraval sem se pridružiti kapucinom. »Jaz tudi«, je prišel odgovor. Ne da bi vedela drug za drugega, sta oba imela za duhovnega voditelja istega duhovnika, ki je molčal. To je bila popolnoma nova pot za br. Briana, ki je bil navdušen športnik. V tistem času je bil športni jahač (jockey). »Jaz sem velik, on pa majhen«, je duhovit br. Jude. Ob oziranju na več kot petdeset let kapucinskega življenja, br. Jude pravi, da je velik blagoslov, da je imel brata dvojčka, ki je sledil isti poti, kot sam. »Drug pri drugem sva iskala nasvetov v metežu težav in izzivov. Vedno sva se odlično razumela. In sam osebno občutim

Božjo Previdnost, ki naju vodi v isti smeri. To je tisto, čemur pravite poklicanost – občutek biti poklican.« Podobno misli tudi br. Brian. Ob tem še doda, da jima je mama umrla še dokaj mlada (49 letna), a ko je njuna teta ob obisku Patra Pija omenila, da ima na Irskem dva nečaka kapucina, je takoj odgovoril: »Posvečena bosta!« Prvak sedaj živi v Dublinu

in ga zdravijo zaradi pešanja vida. »50 let sem treniral sirote, otroke z ulice, bogataše, ne glede na barvo kože. Ko se oziram nazaj, moram priznati, da je celotno življenje bilo zelo blagoslovljeno. Pogosto sem dejal, da veliko ljudi živi v črno-belem svetu. Prek vseh teh izkušenj in opravkov, ki sem jih imel z ljudmi, narodi in športom po vsem svetu, pa je ta zame svet zelo barvit. Tako da se nazaj oziram z občutkom izpolnjenosti: Mislim, da sem v pesku pustil sledi.«

Še zgovoren utrinek; med vadbo mladih afriških kapucinov, potem ko je prvi preveč silovito prek hrbta na tla spravil svojega kolega, ga brat slikovito pouči: »Nikar tako silovito! Če bi namesto blazine treščil na beton, bi bil ta tvoj prijatelj sedaj na poti v bolnišnico. Še enkrat, a mehkeje!«

Po različnih virih povzel br. Gregor Rehar

Zaključek »Sezone Stvarstva« v vatikanskih vrtovih

Na praznik sv. Frančiška so tudi naši bratje iz Vrhovnega vodstva odšli na vatikanske vrtove k zaključku »Sezone Stvarstva«. Ta dogodek je tudi pozdravil temu sledečo Sinodo o Amazoniji. Papež Frančišek je skupaj z domorodnimi sestrami in brati posadil drevo na vatikanska tla.

Zemlja je bila prinesena iz številnih krajev po vsem svetu, darovali so jo ljudje, organizacije, redovne ustanove in člani Frančiškove družine, ki bo pomagala pri vzgoji novega drevesa. Drevo je dar materi Zemlji, ki nam več čas razkazuje bogastvo svoje velikodušnosti. Je tudi simbol upanja v časih podnebnih sprememb, ki trkajo na vrata.

Knjižničarski tečaj 2019

Letošnji knjižničarski tečaj za redovne in laiške skrbnike kapucinskih knjižnic, arhivov in muzejev je bil od 2. - 7. septembra v našem rimskem kolegiju sv. Lovrenca Brindiškega. Organizacijo tečaja sta prevzela naša Centralna kapucinska knjižnica in Vrhovni arhivi v sodelovanju z našim frančiškovskim muzejem, ki je sodeloval pri eni izmed tem. Lavretansko leto je jemalo navdih iz pričevanja cerkvenega učitelja, ki je razumel, kako preplesti kulturo, služenje, poslanstvo in apostolat. Srečanje osredotočilo na to, kar je dosegljivo z vidika knjig, dokumentov in umetniško – kulturnih zakladov za brate preteklosti in sedanjosti. Imelo je namen predstaviti vlogo in pomembnost kapucinskih knjižnic, arhivov in muzejev tako v začetni kot tudi trajni vzgoji bratov kapucinov. Prek 30 udeležencev iz različnih kontinentov in starosti (30-91 let) si je podelilo svoje izkušnje, da bi dobili širši pogled na kulturno dediščino Reda, ki se nahaja v naših samostanih. Velja si tudi pogledati naslednji spletni naslov: www.ibisweb.it/bcc. Tu je bogastvo povezav do katalogov naših zakladov.

Dejavnost Franciscan International

Franciscans International se skupaj z krajevnim frančiškovskim gibanjem Franciscans v Beninu bojuje proti obrednemu ubijanju otrok – tako imenovanih »otrokov čarovnikov, za katere menijo, da prinašajo smolo. Čeprav se že leta trudijo ljudi osveščati, da to ni res, jih ubijejo ali zapustijo ob rojstvu. Na Svetovni dan otroka so začeli tridnevno kampanjo, da bi skupnosti v Zahodnem Beninu postale bolj zaznavne in odločne pri reševanju teh otrok.

Posel in človekove pravice

18. oktobra so se na OZN v Ženevi zbrali v delovni skupini, da bi zaključili teden pogajanj o dokumentu, ki govori o prihodnji pogodbi. Tak mednarodni sporazum o človekovih pravicah bo prispeval k boljši zaščiti človekovih pravic; tako posameznikov, kot tudi skupnosti, ki jih prizadenejo poslovne dejavnosti, tako tiste mogočnih multinacionalk, kot tudi na rudarskem področju. Proti takemu sporazumu nasprotujejo tako s političnega kot tudi z ekonomskega vidika. Zato je pot do uresničitve še zelo dolga. Kljub temu so letos države končno začele tehnične in vsebinske pogovore glede vsebine bodoče pogodbe. Franciscans International se je odločila, da se bo skupaj

z ostalimi partnerji civilne družbe v zasedanje dejavno vključila s prispevki, komentarji in analizami. Želi doseči, da bo v prihodnosti vsak mednarodni sporazum obravnaval vrzeli in težave, s katerimi se soočajo žrtve kršitev človekovih pravic. Podprli so tudi dva javna dogodka. Na prvem so predstavili pomembnost zaščite žensk in otrok pred nepoštenimi interesi korporacij, pri drugem pa so prisluhnili pričevanjem domorodcev iz Amazonije, da bi iz prakse slišali, kako zelo je potrebna zaščita ranljivih skupin.

Vodstvo Franciscans International (FI) se je srečalo z generalnim sekretarjem OZN

Vodstvo FI in predstavniki njihovega osebja so se pred kratkim v New Yorku srečali z g. Guterresom, ob 30 letnici priznanja FI. Med srečanjem je sekretar izrazil svojo hvaležnost za delo FI, ob tem poudaril skupne cilje obeh organizacij, da omilijo revščino, se borijo proti podnebnim spremembam in si prizadevajo za mir. Ob tem je izpostavil tudi pomembnost vloge civilne družbe v svetu, kjer je ogroženo večstransko sodelovanje. FI je predstavila svoje delo v OZN in svetu in ob tem opozorila prav na trenutno stanje v Beninu, kot tudi na preganjanje Frančiškovih bratov in sester v Srednji Ameriki in Filipinih, ki so neprestano ogroženi zaradi prizadevanja za človekove pravice.

John Henry Newman

Rodil se je 21. februarja 1801 v Londonu očetu bankirju, evangeličanu in materi pobožni kalvinistki. John Henry se spominja: „Že od otroških let so me vzgajali tako, da sem z velikim veseljem bral Sveto pismo. Toda do svojega petnajstega leta si glede vere nisem bil na jasnem.“ Takrat so mu prišli v roke spisi anglikanskega bogoslovnega pisatelja Thomasa Scotta in ob njih je doživel „prvo spreobrnjenje“: prišel je do trdnega prepričanja o bivanju osebnega Boga. Izredno nadarjenega dečka je oče komaj šestnajstletnega poslal na univerzo v Oxfordu, kjer je študiral je literaturo, matematiko in pravo, nazadnje pa še teologijo. Zaradi gospodarske krize, ki je zajela tudi Anglijo po napoleonskih vojnah, je njegov oče propadel, in John ni maral biti družini v breme. Sprejel je službo domačega učitelja in s plačo celo podpiral svojega mlajšega brata. Že kot študent se je najlaže izražal tako, da je svoje misli zapisoval. To mu je izostrilo pisateljski čut: prištevajo ga med velike mojstre angleške književnosti.

Leta 1824 je bil ordiniran za anglikanskega duhovnika in sprejet v Oriel College. Leta 1828 je postal vikar (župnik) v univerzitetni cerkvi sv. Device Marije, leta 1831 pa univerzitetni pridigar, „oxfordski Platon“, kakor so ga imenovali njegovi sodobniki. Konec leta 1832 je zaprosil za bolezenski dopust in odšel v Italijo. Tam je smrtno zbolel in

čudežno ozdravel. Zahvalna pesem tega ozdravljenja je njegova znamenita molitev „Vodi me, dobrotna Luč“, ki jo je Newman tudi sam uglasbil. Pri bogoslužju jo pojo tako anglikanci kot katoličani.

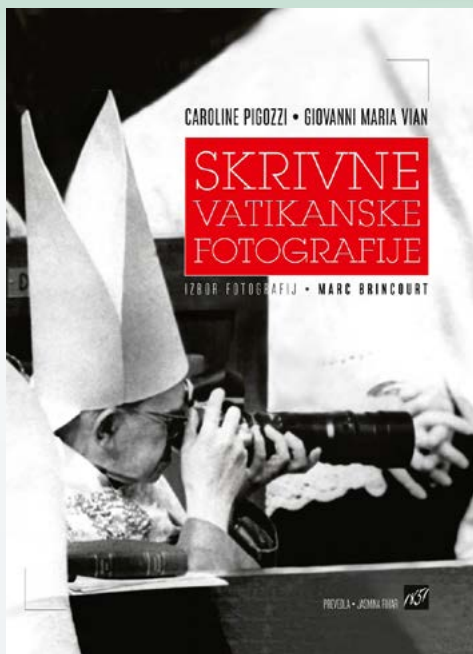
Po vrnitvi se je Newman poglobil v zgodovino prvih krščanskih stoletij in prišel do spoznanja, da je samo Katoliška cerkev istovetna s Kristusovo, apostolsko Cerkvijo. Leta 1843 se je odpovedal profesuri na oxfordski univerzi in se preselil v vasico Littlemore nedaleč od Oxforda, kjer je z nekaj prijatelji živel strogo asketično življenje. Za vodilo svoje prihodnosti si je izbral besede preroka Jeremija: „Dobro je tiho čakati Gospodove pomoči.“ 8. oktobra 1845 je bil sprejet v Katoliško cerkev. Škof Wiseman ga je leta 1846 poslal v Rim, kjer se je pripravljaj na katoliško mašniško posvečenje, ki ga je prejel leta 1847 kot oratorijanec, član skupnosti sv. Filipa Nerija. Leta 1879 ga je papež Leon XIII. imenoval za škofa v Edgastonu in za kardinala. S tem je tudi potrdil veljavnost načela sv. Avgušтина: „V važnih stvareh enotnost, v dvomljivih svoboda, v vseh pa ljubezen.“ Po njem se je, zlasti v svojem odnosu do anglikancev, ravnal Newman do konca svojega življenja, ki ga je sklenil 11. avgusta 1890. Napis na njegovem grobu, ki ga je sestavil sam se glasi: Od senc in podob do resnice.“

Newmana uvrščajo med največje krščanske mislece; pogosto ga označujejo kot „cerkvenega učitelja prihodnosti“, kajti v marsičem je bil predhodnik drugega vaticanskega koncila.

Papež Benedikt XVI. ga je 19. septembra 2010 razglasil za blaženega, papež Frančišek pa 13. oktobra 2019 za svetega.

Njegov god praznujemo 9. oktobra, datum namreč sovпада z začetkom študijskega leta – področja torej, ki mu je bilo zelo blizu.

Fani Pečar

Skrivne vaticanske fotografije

Caroline Pigozzi, Giovanni Maria Vian

Caroline Pigozzi (rojena leta 1952) je osrednja vaticanska poročevalka za revijo Paris Match, avtorica več knjižnih uspešnic, prevedenih v mnoge jezike, med njimi tudi v arabščino. Za svoje delo je prejela nagrado francoske akademije.

Giovanni Maria Vian (rojen leta 1952) pa je italijanski novinar in univerzitetni profesor,

ugledni jezikoslovec, znan po številnih delih o zgodovini krščanstva. Kot laik z veliko moralno avtoriteto je v letih od 2007 do 2018 vodil dnevnik L'Osservatore Romano, ki ga spremljajo širom po svetu.

Caroline Pigozzi in Giovanni Maria Vian nas v knjigi Skrivne vaticanske fotografije vodita po skrivnih vaticanskih fotografskih arhivih. Pred nami razgrinjata galerijo podob papežev od sredine 19. stoletja do danes, njihov zasebni, vedno znova osupljivi vsakdanjik. Predstavita nam drugo stran okrasja najstarejše in najbolj skrivne ustanove na svetu – središče moči, ki je vznemirljivejša od Kremlja in Bele hiše.

Po Vatikanu nas vodita strokovnjaka, ki sta imela redko čast, da sta lahko na letalu svetega očeta prepotovala svet od Filipinov do Brazilije, od Mehike do Poljske, od Kenije do Albanije, od Azerbajdžana do Bosne in Hercegovine ...

Prvič je na ogled več kot 300 izjemnih fotografij, skrbno izbranih med več tisoč negativov. Pripisi k slikam izrisujejo zgodovino Katoliške cerkve in Petrovih naslednikov, živečih v edini državi na svetu, ki je popolnoma obdana z obzidjem.

STUBER - Divja vožnja

(ZDA 2019)

Medtem ko v Slovenijo ne spustimo podjetja Uber z nudenjem poceni prevozov, pa je po svetu tak način prehitel klasične taksijske in marsikomu pomeni vir zaslužka. Tako da nismo morali čakati pretirano dolgo, da je na to tematiko nastal film. Komedija Stuber - Divja vožnja združuje hrusta Davea Bautista in pakistanskega komika Kumala Nanjianija, najbolj znanega po hitu »The big sick«. Ku-

mal, kot ponudnik aplikacije Uber s svojim električnim avtomobilom prevaža Bautisto, ki je na nevarni misiji, saj želi prijeti zloglasnega kriminalca, s katerim ima neporavnane račune. V filmu je veliko situacijske komike, morda za odtenek preveč klišejev in ko vse to zapakiramo, dobimo klasično ameriško akcijsko komedijo, ki človeka nasmeji, sprosti a hkrati mu ne da nič globljega. Še vedno pa boljša možnost kot ogled super junakov v pajkicah, ki so »ugrabili« filmski svet in jih Martin Scorsese, legendarni filmski, režiser primerja z zabaviščnim parkom, ki ima le malo povezave z filmsko umetnostjo.

Matjaž Kosi

Kančevci

JANUAR

3. – 5.: **Uvajanje v meditacijo** (dr. Marija Sraka)
Duhovne vaje za birmance – župnija Beltinci
10. – 12.: **Šola za animatorje II – ABC** (Fani Pečar)
Duhovne vaje za birmance – župnija Murska Sobota
10. – 12.: **BI.BEND** - Intenzivne pevske vaje.
17. – 19.: **Duhovne vaje za Frančiškove otroke – FO**
24. – 26.: **Duhovne vaje za Vero in luč** – ViL

FEBRUAR

- 2.: **Srečanje zakonskih skupin** škofije Murska Sobota in
Dan posvečenega življenja
7. – 9.: **Družinska kateheza** – župnija Domžale
14. – 16.: **Družine Iskreni net**
18. – 20.: **Katehetski simpozij**
21. – 23.: **Duhovne vaje** – Odrasli skavti (br. Primož Kovač)
Logoterapija – 1. skupina
28. 2. – 1. 3.: **Logoterapija** – 2. skupina

MAREC

6. – 8.: **Duhovne vaje za dedke in babice** (dr. Marija Sraka)
Duhovne vaje za zakonce – družine – Novo Mesto
- 7.: **Odmik za moške** (br. Milan Kvas, Janez Bohanec)
- 8.: **Duhovna obnova za prvoobhajance in starše** – župnija Pertoča
13. – 15.: **Duhovne vaje za ŽPS in zakonsko skupino** – župnija Ptuj-Sv. Ožbalt
Duhovne vaje za prvoobhajance – župnija Ljubljana – Štepanja vas (s. Petra Mohorko, br. Miro Pavšek, br. Stane Bešter)
Družinska kateheza – župnija Kamnik
20. – 27.: **Duhovne vaje s postenjem** – 1. skupina (br. Miha Sekolovnik, Ruth Müller-Wick)
27. 3. – 3. 4.: **Duhovne vaje s postenjem** – 2. skupina (br. Miha Sekolovnik, Ruth Müller-Wick)

Vipavski Križ

26. – 31. december – **Osebnostno spremljane duhovne vaje v Frančiškovem duhu.**

FRAMA

6. – 8. marec 2020 - **Duhovne vaje pri sv. Trojici v Halozah.** Vodi: Narodni svet FO in FRAMA

Temi tokratne številke Frančiškovega prijatelja – umetnost – je tokrat posvečena tudi rubrika zanimiva dejstva. Ste vedeli, da ...

- je svetovni dan umetnosti 15 april, rojstni dan Leonarda da Vincija.
- je učenje o umetnosti in udejstvovanje v njej povezano z večjo uspešnostjo pri branju in matematiki.
- umetnost spodbuja ustvarjalnost, socialni razvoj in boljše samopodobo.
- je za samo slikanje Mona Lisinih ust Leonardo da Vinci potreboval 12 let.
- so glave rimskih kipov bile premične in so jih lahko zamenjali.
- je prva beseda, ki naj bi jo Picasso izrekel, bila čopič (pinsel).
- je bil čopič izumljen leta 1565 v Angliji.
- stoji največji kip konja na svetu v Pragi in je visok 9 metrov (avtor je Jan Žižka).

- sta marmorni steber, iz katerega je Michelangelo izklesal kip Davida, pred tem uporabljala in zavrgla zaradi težavnosti dela s tem materialom dva srednjeveška kiparja.
- je slika Henryja Matissa Čoln leta 1961 dva meseca visela v muzeju sodobne umetnosti v New Yorku narobe obrnjena, pa tega nihče od 116.000 obiskovalcev ni opazil.
- so od leta 1912 do leta 1948 na olimpijskih igrah podeljevali tudi medalje za najboljše umetniško delo, ki ga je navdihnil šport.

Poimenuj
spodnje oblike!

Simon

Liam

Alex

UMETNIK
v ŠOLI

PRED INSTAGRAMOM

PRA - FACEBOOK

Tukaj sem, Gospod

Gospod
naj nas spremlja

Veselite se, ko smo povezani
med seboj in z Gospodom

Lačni ne boste!

Samostan bo za vse premajhen...

Kar miro,
saj vas jaz čuvam ...

Jungle speed – Katera igra je že to?

Mi smo pravi umetniki...

Predsednica je nasmejana...
Kar brez skrbi...

**... in na tej skali bom sezidal svojo Cerkev
in vrata podzemlja je ne bodo premagala.**

prim. Mt 16,18